

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük
az előfizetések megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A középirtokosság bajairól.	89
Udvarhelyvármegye birtokviszonyai. <i>Török M.</i>	90
Első segély az állatok betegségeinél. IX. <i>Œ.</i>	90
A jó vetőmagról s a vetések ápolásáról. II. <i>Csirmes Bálint.</i>	91
Kisobb szakközlemények	92
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. —r. —ő.	91
Külföldi lapokból. <i>É.</i>	93
Könyvszemle.	93
Vegyes közlemények	94
Közgazdaság, üzlet, forgalom	95
Szerkesztői üzenetek	95
Hirdetések	

A középirtokosság bajairól.

I.

Nem vagyunk elsők, kik azon valóban mélyen elszomorító tényt konstaláljuk, hogy hazánk középirtokos osztálya nehéz, vesztélyes betegségben synylődik. Némelyek azt is hangoztatják, hogy már a végpusztulás előjelei is felléptek, sőt mások meg éppen arról suttognak, hogy tulajdonképpen középirtokosság már nincs is, megsemmisült, csak névleg szerepel, s a valóságban, mint a bankok, földhitelintézetek bérloje tengődik egy napról a másikra.

Nem kívánunk fokozatokat felállítani. Elég azt beismernünk, a mi többé már nem takarható, elvitázhatatlan, de igaz fájdalmat keltő valóság, hogy a magyar középirtokosok száma időről-időre megdöbentően fogy, apad. Birtokaik annyira megvannak terhelve mindenféle törlesztéses kölcsönökkel, hogy az áldott föld már alig képes az annuitásoknak, évi kamatnak megfelelő összegű jövedelmet szolgáltatni E mellett van még a megélhetés kérdése, még pedig napról-napra fokozódó és valljuk be — tulhajtott igényeivel. Az így keletkezett szituációhoz már nem sok kell hogy a középirtokost a végebukás lejtőjére juttassa.

Hallottunk már néhány évtized előtt is ezen társadalmi osztály nehéz helyzetéről. Azóta a baj folyton súlyosodott, nagyra nőtt, úgy, hogy ma már lépten-nyomon ezen nehéz kérdésbe kell belebotlanunk. Jellemzi a veszedelem nagy méreteit az, hogy földművelésügyi miniszterünk által nemrégiben tartott telepítési ánketten kevés szó esett annak tulajdonképeni tárgyáról, de annál több beszéd hangzott a középirtokosságot fenyegető veszélyekről s a kormány által ez ügyben megindítandó mentési akcióról.

Igen messze vezetne s ezen rövid soraim keretében is lenne felölelhető a közböbön álló veszély eredeti kutforrásait felkutatni. Nem is célom nemzetiségi s egyáltalában politikai szempontból vizsgálni a dolgot. Egyszerűen csak gazdasági álláspontokról kívánom a baj kifejlődését siettető s ebben vezérszerepet játszó gazdasági jelentőségű momentumokat kifejteni, megvilágítani, azon kecssegető remény által ösztönözve, hátha sikerülend a kór-okok megállapítása által biztató kilátást nyerni a helyzet javítására, a végpusztulás elhárítására.

De ez egyszer nyuljunk hozzá keztyűlen kézzel! Világítsuk meg, tárjuk föl teljes őszinteséggel a maga meztelen valóságában. Ne takargassunk, ne szépitgessünk semmit. Hiszen az nemcsak megnehezíti, de egyenesen megakadályozza az orvoslást célzó törekvéseket, s egy jelentőségű azzal, a midőn — talán az esetleg rendelni gondolt kellometlen, de radikális kura elkerülése céljából az or-

vos előtt eltitkolják a nehéz betegnél észlelt kórtüneteket.

A ki csak némileg ismeri a középirtokosság zömének életmódját. gazdálkodási rendszerét, s benne a gazdát megbirálja, ha idevágó megfigyeléseit szélesebb körben is kiterjeszti s ha elfogultság nélkül itéltni tud és akar, igazat fog nekünk adni abban, ha a nagyaszt, a jövedelmet tulhaladó költsékezést, a számítani nom tudást, de főleg a gazdasági szakképzettség, a szaktudás hiányát, nem érvényesülését állítjuk azon okok gyanánt, melyek ezen birtokos osztály nagymérvű hanyatlásának kifejlődését első sorban előidéztek. Ezen okok egy részét illetőleg azt mondhatná bárki is, kinek mi köze hozzá, hogy ez vagy amaz, hogyan, mire és mennyit költ. Ez igaz! Egyéni szempontból nem is törődne azzal senki sem. De ha azt tekintjük, hogy a magyar középirtokos könnyelműen elfecsérelt földbirtoka más kezekbe jutásánál minő messzeható más szempontok érvényesülnek, akkor igen is van szavunk hozzá, mert az már közérdeket képez s így szabad hozzászólási jogot biztosít, sőt felhatalmaz arra is, hogy ezen alapon a középirtokos osztály ilyen irányban való egyéni érvényesülését hazafiatlanságnak, bűnnek bélyegezzük. Ezzel végeztünk!

Igen fontosnak tartjuk a szakismeretek, a szakképzettség hiányát s erre akarunk bővebben kiterjeszkedni.

Minálunk — sajnos — még mindig erősen tartja magát azon tévhit, hogy a mezőgazdaság olyan foglalkozás, a melyhez — elkezdve az utolsó paraszton mindenki érthet. Szántunk, vetünk, aratunk s punktum. Ennyiből áll az egész gazdálkodási tudomány. Innen van az, hogy nálunk az orvos, a tanár, a hivatalnok, a gyáros üres óráiban egyuttal gazda is.

Igaz, volt idő, a midőn a mezőgazdasági termelésnél szerepet játszó tényezők oly kiválóan kedvező arányban állottak rendelkezésre, hogy egy gazdaság kezelése, vezetése nem igen kívánt semmi különös szakképzettséget s elég volt egyszerű parasztagazda praktikájának felhasználása arra, hogy a legtöbb esetben jövedelmet biztosítson. Ma ezen már rég túl vagyunk.

A termelésnek minden vonalon óriási méretekben való kifejlődése s ezzel szemben a talaj termőerejének általános csökkenése, a termelés emelkedésével lépést tartó növényi és állati betegségek elleni folytonos és állandó küzdelem, a világverseny, a tultermelés folytán bekövetkező visszahatások, a termelésnek a kereslet szerinti arányítása stb. stb. mind olyan dolgok, a melyekkel folytatott erős mérkőzésben, ha a gazda nem rendelkezik a gyakorlat mellett az elméleti szaktudás fegyvereivel is, nem állhatja meg helyét, előbb vagy

A legjobb magvak

legolcsóbb beszerzési

forrása

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir.

udvari szállító,

József főherczeg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Fensége udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Fensége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herczeg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bórmentve.

Eredeti Hanna árpa, Duppai zab, tavasz rozs Champiain-tavaszbuzza kitünő minőségben
jutányosan kapható

HALDEK

magnagykereskedésében, József főherczeg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítójánál

BUDAPEST, VII. Károly-körut 9.

(257.)

utóbb elveszti lábait alól a talajt, elbukik. Ez az, a mit mi nálunk még mindig nem akarunk elismerni, kellően méltányolni.

(Folyt. köv.)

Udvarhelyvármegye birtokviszonyai.

Kolozsvár, márcz. 5.

Az a memorandum, melyet az Udvarhelymegyei gazdasági egyesület terjesztett a földművelésügyi m. kir. minister elé, valóságos kiszakított sötét kép ennek a székely vármegyének közigazgatási életéből. Megdőbbsé bizonyítéka egyik utóbbi cikkünk amaz állításának, hogy a magyar birtokpolitika elhanyagolása következtében, ma még a primitívebb feladatok is megoldás nélkül hevernek s hogy még nagy utat kell megtennie a földművelésügyi politikának, a míg eljut a nagyszabású akciók keresztülvitelének lehetőségéig.

Udvarhelyvármegye vigasztalan helyzete kétségtelenné teszi, hogy az ottani mezőgazdasági válság alapoka a rendezetlen birtokviszonyokban keresendő. Épen ezért a bajok elevenére tapintott a gazdasági egyesület által felterjesztett memorandum, mert nem a sokat követelő politika szolgálatába szegődött, hanem orvoslást keres a válság alapokaira.

Logikai sorrend nélkül nincs helyes gyakorlati politika. Előbb jönnek az alapok és támasztékok, azután következnek az épület egyéb részei.

E vármegye helyzetében meg kellett elégednie a gazdasági egyesületnek a szerényebb követelésekkel is, melyeknek segítségével legalább alapot vehet a szélesebb körű akciónak. Nem érthetünk tehát egyet azokkal, akik a memorandumban hibának látják a szerénységet, mert a sokat markoló, de keveset fogó politika semmiképp sem szolgált volna előnyére az ügynek.

Az öntudatos birtokpolitika nyilatkozik meg ebben a memorandumban. Nem az utópikus eszmék jelszavain lovagol, hanem alapos, meggondolt akció első lépése ez, melyet követni fog a többi, logikus sorrendben egész addig, míg e vármegye mezőgazdasági helyzetében be nem áll az óhajtott javulás és rendezett állapot.

A memorandum, melyet dr. Török Albert ny. főispán szerkesztett az udvarhelymegyei gazdasági egyesület megbízásából, nem terjeszkedik ki a megye közigazgatási viszonyainak minden részére s így természetes, hogy a hitel és a pénzügyi viszonyok egyéb fázisaira vonatkozólag nem ismerteti meg velünk a gazdasági egyesület óhajtatásait és terveit. A mit mond, az kizárólag a zavaros birtokviszonyokra vonatkozik s a következő előterjesztést teszi a gazdasági egyesület közgyűlésének:

a) Méltóztassék a földművelésügyi m. kir. miniszter urhoz ezen indokolt előterjesztésünk értelmében feliratot intézni a végett, hogy birtokviszonyaink mielőbbi rendezhetése érdekében sürgősen kérje fel igazságügyminiszter ur ő nagyméltóságát arra, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszéknél legalább addig, míg a birtokrendezések végrehajtnak, a bírók mostani létszámát emelje fel 7 rendes bíróra, oly módon, hogy nevezzen ki egy új bírót és a most áthelyezett albíró helyét is töltsse be egy rendes bíróval, hogy a kir. törvényszéknél a bírók létszáma legalább 7 bíróból álljon.

b) Kegyeskedjék a földművelésügyi m. kir.

miniszter ur ő nagyméltósága sürgősen rendelkezni saját hatáskörében az iránt is, hogy a kataszteri munkaerőt szaporítsák és a tagosító mérnökök mulasztásait szigorúan büntessék, hogy azon udvarhelymegyei községekben, hol a tagosítások és arányosítások már tényleg befejeztettek és a birtokok tényleg birtokba adattak, az új kataszteri becslések és az új kataszteri birtokívek sürgősen végrehajtnak és elkészíttessenek.

É két pontban kulminál a memorandum minden célja. A ki kevesli, nem látja benne a gazdasági egyesület amaz igen helyesen fel fogott célját, hogy a rendezett birtokviszonyok alapján kezdjen majd hozzá ennek a szegény vármegyének rekonstruálásához.

Élénk rokonszenvvel üdvözljük Udvarhelyvármegye akcióját s megvagyunk győződve, hogy ez első, kezdeményező lépést követni fogja a többi s nem marad szalmaláng ez a dicséretes felbuzdulás, mely végeredményében hivatva van megmenteni ezt a derék székelymegyét a magyar faj anyagilag is erős és bevehetetlen bástyájának.

Török M.

Első segély az állatok betegségeinél.

IX.

A zuzódás folytán keletkező daganatoknak és sérüléseknek mintegy folytatását, képezik az izületi rándulások és lobok.

Egyszerű rándulatok esetén csak az izületet összetartó lágy részek szenvednek, ellenben nagyobb zuzódásoknál a porc és csont is meglöbösödhetik.

Minden állattulajdonos tudja, hogy a végtagok izületeiben keletkező bármily csekély fájdalom aránylag sokkal nehezebben mulik el, mint a test más részeiben. Ez egyrészt az izületek rendeltetéséből, folytonos működéséből, másrészt az izületet alkotó szövetek szerkezetéből következik. A tokszalg, mely minden egyes izületet körül vesz és elzár, az oldalszalagok, melyek az izületeket összetartják, épen úgy, mint a hosszabb hajlító és feszítő inak anyagcseréje lassu, minélfogva a bennük keletkező rendellenességek nehezebben tehetőek jóvá.

Az izületek különben, mint a tapasztalás is mutatja, nagyon gyakran betegszenek meg és erre elsősorban folytonos használatuk, másodsor pedig összetett szerkezetük-nél fogva hajlamosak is.

Megbetegedésük legenyhébb foka az egyszerű rándulás, mely félrelépésből, hibás pataalakulásból, rossz vasalásból stb. ered és lényegében az izületi szalagok erős kinyújtásából áll.

Megvannak aztán ennek a rándulásnak a fokozatai is, melyeknél egy vagy több szalag nemcsak kinyújtatik, hanem rostos szála többé-kevésbé meg is szakadoznak, avagy épen elszakadnak, mikor aztán vérömlényes izületi lob lép fel. Ugyanez történhet akkor, ha a szalagok a tapadási pontjukról úgy szakadnak le, hogy velük egyes csont vagy porczdarabocskák is leválnak.

Mindezen súlyosabb eseteket részint a nagyobb foku sántításból, részint az izületben fejlődő lobosodásból gyaníthatjuk.

A rándulások legnagyobb foka az, mikor ennek folytán ficzamosodások keletkeznek. Ilyen ficzamosodásnál az izületet alkotó csontok egyike vagy másika, avagy egyszerre több csont is kimozdul rendes helyéből és magától nem is jut többé oda vissza. Ez az állapot némelykor könnyen, némelykor pedig igen nehezen is-

merhető fel és innen van, hogy sokszor még a szakértő sem tudja egyszeri vizsgálat után a valót megállapítani. Olyan esetekben, mikor a ficzamosodás az izület eltorzulását vonja maga után, összevetve ezt a nagyfoku munkazavarral, könnyű lesz határozni.

Hátra vannak aztán még az olyan izületi lobok, melyek vagy már egy fennálló belső megbetegedéshez csatlakoznak, vagy már egy elmúlt betegség utókövetkezményeiként jelentkeznek. Némelykor pedig egészen rendes viszonyok között egyetlen ugrás, vagy csuszás, vagy kissé megerőltetőbb mozgás után lépnek fel, mely esetben az illető izületnek gyengébb szerkezete tekinthető alapokul.

A tulajdonképeni rándulást leginkább a csüd (boka) izületénél észleljük. Ez az izület legjobban ki van téve a veszélynek és még hozzá sokszor már az állat fejlődéséből kifolyólag gyenge is. Sáros, rögös, rosszul kövezett utakon, különösen nagyobb fáradtság után ez az izület úgy a mellső, mint a hátsó lábakon rongálódhatik. Ilyenkor aztán többnyire minden előzmény nélkül sántítani kezd az állat egyik vagy másik lábára. Lépésnél a pata hegyfalára támaszkodik és az átlépést kerüli, hogy az izület ne jöjjön feszülő helyzetbe. Néha az egész csüdizület előre bicaklik és állásközben is ilyen előrehajlott állapotban tartja az állat végtagját. Néhány órai pihentetés után az egész izület kissé megduzzad, melegebb és fájdalmas lesz, járás közben pedig csak erőltetve kísérli meg az átlépést, mikor aztán az izületben kettős patanás keletkezik.

Az esetek gyakoriságát tartva szem előtt, ezt követőleg a csípő vagy másként *konczizületi rándulással* találkozunk még gyakrabban. Ezt az izületet vastag izomrétegek (a farizmok) fedik, minélfogva a rándulás jelenlétére főleg csak a sántítás minőségéből következtethetünk. Ilyenkor az állat a bántalmazott végtagot nem igen vonja maga alá, hanem már állás közben is kissé kifelé helyezi, hogy a test sulya alól kivonja. Járásközben vonatva, mintegy maga után húzva viszi előre a beteg lábat, melyhez, ha a többi izületekben és patában semmi rendellenességet sem találunk és ha emellett a konczizület tájára gyakorolt nyomáskor fájdalmat árul el az állat, avagy fokozott melegséget találunk ott, akkor a bántalmat megállapíthatjuk.

Ezután következik az ugynevezett *vállizületi rándulás* vagy *vállbénaság*, mely sokkal ritkábban fordul elő, mint gondoljuk és hiszszük. Különösen a lótulajdonosok viseltetnek e diagnózis iránt nagy előszeretettel s vannak különben kiváló lótenyésztők, sőt állatorvosok is, akik folytonosan itt keresik és ebben találják fel a sántítás okát.

Ez pedig egyszerűen egy nagy tévedés. Bizonyos ugyan, hogy a vállizület is elég gyakran megbetegszik, különösen lovaknál, de az is bizonyos, hogy a vállizületi baj ellen gyógykezelt lovaknak 70—80%-ánál a vállizületnek semmiféle baja nincsen.

A rándulás, mint ilyen, egyáltalán nagyon ritkán fordul itt elő, hanem az ugynevezett *csuzos vállizületi lob* már gyakoribb, mely mint tudva van, többnyire ismételt meghülések után fejlődik ki és sokszor a legmegfelelőbb gyógykezelésekkel szemben is makacsul tartja magát.

Felismerése, főleg pedig biztos felismerése és kórismézése nem olyan könnyű ennek a bajnak, mint nagyszámu ismerői hiszik. Az, hogy egyik vagy másik mellső lábára sántit

MAGYAR FENYŐMAG PERGETŐ GYÁR.

ERDÉSZETI MAGKERESKEDÉS

FARAGÓ BÉLA Z.-EGERSZEGEN

ajánl mindennemű hazai s külföldi legmagasabb csiraképességű tű és lomblevelű

Erdei vetőmagvakat

tölgyemmagot s gyümölcsfa magvakat.

Kitüntetve diszoklevél, arany s ezüst éremmel s számos erdészeti hatóság elismerő nyilatkozatával.

Árjegyzék bérmentve.

(275.)

az állat, elég könnyen megállapítható, de hogy a vállizületből sántít-e? az már nehéz kérdés, még a szakembernek is.

Ha daganat, melegség és feltűnően — már felületesebb tapintásra is kiváltott nagyobb fájdalom nincsen jelen (mely tünetek a vállizületi lobot kézzel foghatólag bizonyítják), akkor legjellemzőbb tünetét az alkar mozgathatóságában találjuk ennek a bajnak ilyenkor az állat többé-kevésbé mereven és kifelé formált körívben viszi előre a végtagját, mely miatt az a gondolat keletkezik a szemlélőben, mintha a végtag hosszabb volna a kellelénél, ezt a gondolatot még erősíti az, hogy a végtagnak a test alá való visszahelyezésétől a pata a földet surolja, vagyis nem emeltetik fel, mint az ép lábba tett lépésnél. E mellett a lábnak kézzel felemelése és mozgathatósága közben fájdalmat árul el az állat, de ezt már nemcsak a vállizületi rándulásnál, hanem máshelyt fészkelő bajnál is észlelhetjük.

A többi izületekben nevezetesen a könyök, térd és csánk izületekben rándulás nem igen fordul elő s ha igen, akkor az a rándulás rendszerint olyan erős behatásra keletkezik, hogy azt lobosodás kíséri.

Az izületi lobosodások pedig, éppen úgy, mint más részek lobosodásánál látjuk, megvannak a jellemző tünetei a nagyfokú fájdalommal, mely mindenkor a beteg rész területére szorítkozik, a daganatban, mely már egyszerű megtekintésre is rá vezet bennünket a baj fészkeire ép úgy, mint a ficzomodásoknál. Annak meghatározása pedig, hogy egyszerű izületi lobból, ficzomodással vagy szalag szakadásokkal, törésekkel stb. van-e dolgunk, már a szakember feladata lesz.

Itt kell még megemlítenem a végtagokon előforduló *csonttöréseket* is, melyeknek felismerése csak akkor ütközik némileg nehézségekbe, ha olyan csont törik el, mely vastag izmokkal van fedve. Ilyen a koncz-, fölkar- és a lapoczkacsont.

A végtag többi csontjai kevésbé vannak fedve és ezek törését egyszerű tapintással, a végtagok mozgathatósága alapján stb. meghatározhatjuk.

*

Az első segély helyes és célirányos alkalmazása szempontjából természetesen mindennek előtt a baj mibenlétével kell tisztába jününk.

Egyszerű rándulásoknál fő a nyugalom és a beteg izületnek bõrizgatókkal (kámforszesz, szalamia-szesz, mustár-szesz egyenlő keverékével) való bedörzsölése (massirozás), mely után Priznicz-féle kötést vagy egyszerűen száraz meleg polyázást alkalmazunk.

Ha lobosodást észlelünk, akkor az első teendõnk, hidegvizes borogatások alkalmazása legyen, még pedig minél nagyobb fokonak látszik a lob, a fájdalom és daganat, annál szorgalmasabban, éjjel-nappal egyaránt, mert az első 24 órában kártörtően alkalmazott ilyen borogatással igen gyakran, mintegy ketté vágjuk a baj kifejlődését és a különben hosszús lefolyású és esetleg veszélyes következményekkel járó bajt könnyedén elháríthatjuk.

A váll-izület rándulásánál, avagy (a mi sokkal gyakoribb) csuzos fájdalmánál, — mely esetben daganat nem is látható, — mindjárt kezdetben a legteljesebb nyugalmat kell biztosítanunk a betegnek és a fent említett szerek keverékével naponta kétszer-háromszor a fájdalmas izületet jól bedörzsölnünk; bedörzsölés közben kiadólag massirozzuk az izületet és környékét, melyet aztán rögtön, mielőtt még a test ezen tája lehülhetne, többszörösen összehajtott pokrócczal beburkoljuk, úgy, hogy a kötés alatt levegő ne járhatson, hogy a száraz pokrócz közvetlenül a test felületére feküdjön. Lehet még itt a száraz melegot szőrös nyulbõrnek, bunda darabnak vagy más ilyen puha és jól testhez simuló tárgynak az odaalkalmazásával fokozni.

Ficzomodásoknál azonnal orvosi segélyt kell igénybe venni, de ha ez csak néhány óra

mulva vagy még később történhetné meg, akkor az orvos megérkezéséig folytonosan jeges borogatásokat alkalmazunk, hogy a daganat csak kis mértékben fejlődhesse, mert ennek nagyobb mérvű fellépése esetén, a kificzamodott rész visszahelyezése már szinte lehetetlenné válik.

Töréseknél csak a kisebb, és fiatal állatok kezeléséről lehet szó, mely esetben, ha a törött csont körül levő lágyrészek sérülése nem nagyfokú, ha a bőr nem szakadt keresztül és ha a csont törése nem szálkás, nem szilánkos, már az orvos megérkezése előtt tanácsos lesz lapoczká közé kötni a végtagot és szintén szorgalmasan borogatni hideg, jeges vízzel. Ilyen esetben azonban, minél előbb fordulunk az orvoshoz, annál biztosabban remélhetjük az állat felgyógyulását. J.

A jó vetőmagról s a vetések ápolásáról.

Irta: Czirmes Bálint.

II.

A vetőmag elszórását és aláatkarását illetőleg, szem előtt tartandó és szigorúan alkalmazandó azon szabály, hogy a magot egyenletesen szórjuk el. Az egyenletes elszórás által a föld is egyformán lesz kihasználva s a leendő növénynek is egyenlő tenyésztő-terület lesz biztosítva. A magvak aláatkarásánál arra ügyeljünk, hogy minden mag nagyságának megfelelő földtakarót kapjon, általában a nagyobb szűz magvak vastagabb az apróbb szeműek pedig vékonyabb földtakarót igényelnek. A vetőmagvak egyenletes elszórásának és kellő mélységben történő aláatkarásának kérdését igen sikeresen megoldják, az elég olcsón beszerezhető, könnyen kezelhető és praktikus szerkezetű sorvető gépek

Terméseink biztosítása és fokozása céljából, vetéstől aratásig többféle munkákat végezzünk, mely munkákat összesen, minthogy ezek már a kikelt és fejlődésben levő növények közvetlen érdekében történnek, növényápolási munkálatoknak nevezzük. Némely gazda azt hiszi, hogy ha elvetette gabonáját, egészen aratásig nincsen vele semmi baja. Az ilyen rendesen nagyon csalódik, mert csépléskor azon szomorú tapasztalatra jut, hogy sok zsákja üresen marad. Minden gazdasági üzlet ágnál az a törekvésünk, hogy a legjobb minőségű és legnagyobb mennyiségű terményt produkáljuk, a lehető legnagyobb jövedelem elérése céljából. Hogy ezt a gabonaféléknél is elérjük, szükséges, hogy azokat elvetéstől egészen a „kalász hányásig“ többféle munkálásban, ápolásban részesítsük. Ilyenek a következők:

Némely helyeken lehet látni, hogy esős időben, vagy tavasszal hóolvadáskor szántóink mélyedéseiben, alantabb fekvő helyein, az esővíz vagy a hólé öszegyül és megáll. Ha ezen tócsákból a víznek kellő lefolyásáról nem gondoskodunk, igen tetemes veszteségeket szenvedünk, mert a gabona ezen kellemetlen lábúrdókban egyszerűen elrothad, kipusztul. Vagy ha hidegek jönnek reá, a víz meg fagy, kemény jégréteg kezdődik, mely alatt a gabona megfulad. Tehát a gazdának igen fontos teendői közé tartozik, hogy az általa már ismert oly helyeken, hol a víz meg szokott állani, vízlevezető barázdákat húzzon az ekével, vagy vágjon a kapával, mert így jelentékeny területet megmentünk az esetleges kipusztulástól, mely terület soha sincs arányban a barázdák által elfoglalt területtel.

A tél beálltával a növényt vékonyabb vagy vastagabb puha, laza hórétteg fedi be, mely takaró a vetésre nézve hasznos, mert megvédi hidegben az elfagyástól. Azonban a mily hasznos tesz ezen hótakaró hidegben a növények fejlődésére, ép oly káros hatású akkor, ha napsütéskor a hó olvad és éjszaka meg fagy. Tapasztalati dolog, hogy ilyenkor a hórétteg felületén egy kemény kéreg képződik,

mely a külső levegőt s a napsugarakat nem engedi a hó alatt levő növényhez jutni és ez légnemű táplálék hiányában megfullad, kipállik. Igen gyakran találkozunk tavasszal hóolvadás után buzatábláinkon elfagyott veres foltokkal, mely egyenesen a kipállás következménye. Ezt elkerülendő, szükséges, hogy mihelyt őszi tábláinkon a hókérgesedést észleljük, azt azonnal sertés, juh, ló vagy szarvasmarhák reá hajtása által töressük össze, hogy ezáltal a levegőnek s a nap sugarának a növényhez történő jutását elősegítsük.

Tavasszal hóolvadás után azt látjuk, hogy őszi gabonáink a nehéz hórétteg sulya alatt a földhöz lapultak, a talaj meglehetősen le van nyomulva s a tavaszi száraz szelek következtében megkérgesedve. Ha ezen körülmény elhárításáról nem gondoskodunk, igen sok időbe kerül, míg az a növény magától lábra áll és további fejlődésnek indul, mert a megkérgesedett talajfelszín akadályozza a növekedésben, a mennyiben a levegő, nedvesség és világosságnak, tehát a talaj alkatrészei ellenállását előidéző tényezőknek a behatolását lehetetlenné teszi vagy legalább megnehezíti. A földhöz lapulást s a talaj kérgesedését, egy alapos fogasolás — boronálás segítségével elháríthatjuk, mert ezáltal a talaj felporhanyítottatik, a légköri tényezők behatolása elősegítettetik s a talajból a télen gyűjtött nedvesség elpárolgása az összeroncsolt hajszálcsövesség folytán megakadályoztatik s végül a gabona gyökérzetén támadt sebek, sérülések helyén sarjhajtásokat fejleszt és elbokrosodik, megerősödik, szóval az egész növény jobb kiképződését mozdítja elő. Gyéren kelt növényeknek sűrűbbé tétele, s a sűrű vetésnek ritkítása csak boronálás által érhető el. Soros vetéseknél a boronálást a sorok mentén, az ilyen sűrű vetéseknél pedig azokkal ellenkező irányban kell eszközölni. Ugy az őszi, mint a tavaszi vetések megboronálása oly áldásos munka, melyet soha sem kellene elmulasztani. Megbecsülhetetlen előnye a tavaszi boronálásnak az is, hogy általa nemcsak a talajt porhanyítjuk, de a gyomokat is ki irtjuk, miért is akkor kell végrehajtani, midőn a gyomok nagy része már ki van kelve.

Évekkel ezelőtt, huzamos időn át, egy ismertebb erdélyi uradalom vezetésével voltam megbízva, oly községben, hol az előtt sem az őszi, sem a tavaszi vetések boronálását soha sem eszközölték, — de nem is hallották. — Midőn én azt legelőször gyakorolni kezdtem, úgy a cselédség, mint a falusi gazdák, látva a borona által kitépelt tömérdek gabonát, elszörnyűködtek és nem igen hízog megjegyzéseket tettek, hogy én az uraságnak ilyen kárt csinálók, a mennyiben az Isten áldását így tönkre teszem. Megvallom, hogy én is, mint kezdő ember, ki ezen eljárásnak hasznát még csak elméletből ismertem, előre megijedtem és drukkolva vártam az eredményt. Azonban 1—2 hét alatt örömmel tapasztaltam, hogy az én vetéseim gyönyörűen fejlődésnek indultak s a községi gazdák nagy csodálkozására messze túlhaladta az övéket. Következő tavasszal a kigazdák nagy része megpróbálkozott a tölem látott munkával s mivel az teljesen bevált, azután habozás nélkül utánoztak az őszi mélyebb szántás keresztülvitelében is, melyek csodás hatását átlátván, ma már nincsen azon községben olyan gazda, a ki ezeket ne gyakorolná. Most, ha néha, azon községbe vissza vezet a sors, egykori gazdatársaim hálálkodva vesznek körül, én pedig boldognak érzem magamat, látva, jólelkű, becsületes, szorgalmas, munkás földijeim arcán, a viszontlátás jóleső örömét.

Ha esős kövér tavaszi időjáráskor, májusban azt tapasztaljuk, — hogy az őszi gabona igen buja és a megdüléstől féltjük, akkor igen tanácsos azt meghengereletetni, ajánlatos kétféle szempontból, először, mert a megdült gabonánál akadályozva van a teljes megképződés, s másodsor, mert az ilyen gabonánál a mi kevés szem lesz is a kalászbán,

az is megszorul, lészes. Ha a megdülésre hajlandó gabonát meghengereljük, akkor a növény szárát eltörjük és növényében mintegy két hétig hátráltatjuk. Míg az eltört őszi-búza a talajból felvett tápanyagokat a hengerelés által származott seb heggesztésére kénytelen fordítani, addig a hengerelésben nem részesült gabona megdül. A hengerelést célszerű májusban eszközölni, akkor t. i. mikor a búza az úgynevezett „hasasodás“ stádiumában van.

A tavaszi melegek beálltával vetéseink között gyom is felüti a fejét, különösen a vadrepce és az aczat lép fel nagy mértékben, mely gyomok nagy térfoglalásuk és tápeltetésük miatt jelentékeny károkat okoznak. A gyomok beárnyékolják művelési növényeinket s ezáltal elzárják azokat a levegő és az éltető napsugarak hatásától. Gazdasági kultúrnövényeink a meleg és napsugarak iránt nagy igényeket támasztanak s épen ezért a beárnyékolás épen olyan életkérdés és veszedelem, mint a tápanyag elvonás. Tanuságot tesz erről az olyan répa vagy kukorica-vetés, mely későn kapáltatott meg s a nálánál magasabbra nőtt vadrepce által elnyomva, sárga színű és vékony szálu satnya növényenyé válhatott. Tehát mihelyt a gyomok fellépését látja a gazda, sürgős teendője, hogy azokat a vetés közül kiirtsa. — Elmondottakban felsoroltam mindazon eljárásokat, melyeknek alkalmazásával gabona termésünk évi hozamát s így jövedelmünket is tetemesen fokozhatjuk a nélkül, hogy az a gazdának sok kiadásába kerülne.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Paraszt-regulák. Ha a napnak és holdnak nagy az udvara, az borult időt, esőt jelez.

Ha a fecskék a földszinén repülnek, a kakasok sokat kukorékolnak, libák gágognak és a varjak sokat kárognak, esőre fordul az idő.

Ha sok embernek keze száraz, eső lesz Reggeli báránnyel, jó időre mutat.

Ha este sok apró fekete felhő látható, esőt várhatunk; világos fehér felhő szép idő jele.

Ha a nap minden feltűnő színváltozás nélkül áldozik le, másnap szép idő várható.

Leszálló köd tiszta időt, emelkedő köd esőt jelent.

Ha a tyukok korán elülnek, jó időre számíthatunk, de ha még napnyugta után is kaparásznak s nem akarnak ólukba menni, másnap eső lesz.

Időváltozást várhatunk, ha az elülő kakasok kukorékolnak.

Sok hó, márcziusi szárazság, áprilisi nedvesség, májusi hűvösség: jó termést hoz.

Ha ősszel és télen sok keleti szél fúj, gümölcsstermő évre számíthatunk.

Sok tavaszi köd, gyakori nyári esőt, őszi köd, nagy havazást jelent.

Ha márczius hó 20-ika előtt menydörög, elmarad utófagy és dér.

Ha a tölgyfa levele korán kinő, termékeny év és bő szüret remélhető.

Sok hó, tele magtár.

Enyhe február, zordon tavasz.

Fekete karácsony, fehér husvét.

Ha a vadludak huznak, közeledik a tél.

Hosszu meleg ős, késő tavasz.

Ha a nyúl a magaslatookról a völgybe jó, állandó hideg lesz.

Párás január után deres tavasz és hűvös nyár következik.

Mártonnapi jég, karácsonyi sár.

Ha a fák késő ősszel virágzanak, terméketlen év következik.

Ha a kerti csiga az utakon és ágyakon mászkál, zivatar és eső közeledik.

Ha a pók hálóját szövö, állandó szép idő várhatunk; ha összehúzódva pihen, rossz idő jele; ha eső alkalmával is működik, nemsokára kitisztul.

Ha a sz. János-bogár feltűnően fénylik, állandó, szép idő lesz.

Ha a szamár az orrát feltartja és fülét mozgatja közeledik az eső.

Ha a kőkény korán virágzik, jó szénatermés várható.

Ha a pacsirta a magasban repül és ott zengi dalát, szép és állandó idő várható.

A milyen az idő Medárd napján, olyan lesz 40 napig. („I.“)

Az ujonnan ültetett gyümölcsfák trágyázása határozottan káros. A fejlődés elő időszakában csakis nagyon hig folyadék-trágyát szabad adni, ha a jól felporhanyított talajt ilyenell öntözzük meg, az nagyon elősegíti a fákcskák fejlődését. Legalkalmasabb erre a célra phosphorsavas ammoniak vagy salétromsavas kali Ezek egyikéből vagy másikából minden 100 liter vízre 100 grammot adunk s ezzel gyakrabban öntözhetjük a fákcskák, melyek erre igen erőteljes fejlődésnek indulnak.

Malaczkok agyonnyomatásának meggátálása. Nagyon is gyakran megesik, hogy a kocza egy-két napos, jóformán még tehetetlen malaczkait agyon nyomja. Ezen a bajon a következő egyszerű fogásokkal segíthetünk. Ha az istálló elegendő meleg, szecskázott szalmát almozunk, mert így a malacz nem bujhatik el a szalma közzé, így anyja folyton látja s nem fog reá feküdni. Ha ez az istálló hidegsége miatt nem lehetséges, akkor a kutricza falai mentén, a földtől egy nagy arasznyira erősítsünk meg egy deszkát, a mely a kutricza talajával párhuzamosan fekdjék; a malaczkok többnyire a deszka alatt fognak tartózkodni, a hol anyjuk nem nyomhatja agyon

A trágyatelep berendezése. A pomerániai tartományi mezőgazdasági kamara a trágyatelep berendezésének szabályait a következőkben ismerteti:

1. A trágyatelep az istállók közvetlen közelségében, lehetőleg árnyékos helyen legyen,

2. A trágyatelep olyan nagy legyen, hogy minden (500 kg.) szarvasmarha után 3-4 mm. trágyának legyen hely benne.

3. A trágyatelep mélysége a területhez képest a földszinttől számítva 0.50-0.75 m. legyen, köröskörül téglá vagy földfallal.

4. Formája lekerekített sarku derékszög legyen.

5. A feneke okvetetlenül vízhatlan legyen s erre a célra 10-20 czm. vastag agyagrétegbe kő, vagy téglá illesztessék szük közökkel. Erre a célra beton is jó.

6. A telep esése a ganajlé-gödör felé lehetőleg csekély, legföljebb 1.5 cm. legyen.

7. A víz levezetésére a telep körül szilárd csatornázás legyen.

8. A trágyatelep körül legyen kerítve.

9. Ha lehetséges, kövezett be- és kijáró legyen, ha nem lehet, csak egyszerű be- és kijáró.

10. Minden telepnek legyen egy ganajlé-gödör, melynek helyzete célszerű legyen.

11. A ganajlé-gödör nagysága számos marhánként cca 3 cm³ legyen.

12. A ganajlé-gödörnek feneke ne legyen mélyebben, mint 1.5 m. a telep fenekétől; falai és feneke okvetetlenül vízhatlanok és megfelelő erősségűek legyenek.

13. A gödörnek jól zárható palincsaajtaja legyen.

14. A ganajlé-gödörbe jó szerkezetű ganajlé-szivattyú helyezendő el.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „Gazdasági Lapok“-ban „a tenyésztésre szánt állatok beszerzése“-ről jelent meg cikk. „A ki piacon vásárolt s az innen-onnan származó állatokkal alapítja meg tenyésztését, nagyon későn fog célhoz jutni.“ Vagy soha. Vagy a céllal ellenkezőt fog elérni. Valamely régi, nem sikerült tenyésztés állataival szintén nehezen érhető el a cél. Csupa pietásból régi rossz tenyészanyaggal sok tenyésztő elrontja tenyésztését. Tenyésztők vásárra nem

szokták legjobb tenyészanyagjukat vinni, mert tudják, hogy otthon mindig jobb áron lehet azokat eladni, mikor az, a kinek az anyag kell, megy hozzájuk és nem ők kínálják. Szaporításra mindig valamely jóhírnevű, régi tenyésztésből kell állatokat beszerezni és ott, a helyszinén, mert csak az egész tenyésztés megismeréséből vonhatunk következtetést a vásárlandó tenyészállat jó tulajdonságai átörökíthetése. Ha látjuk, hogy a tenyésztés olyan, a melyet mi akarunk elérni, nyugodtan vehetjük meg a jószágot s a törzskönyv hasznos segédforrást nyújt. Egy jól átörökítő him állattal rövid idő alatt nagy eredményt lehet elérni, főként, ha a nöstényekben is kevés kiküszöbölési hiba van és azok egyformák. Az ilyen korrektorba fektetett tőke a legjobban kamatozó befektetés a tenyésztésben. A vett tenyészjószág esetleges hibáit, melyeket szintén átörökít, szigorú mustrálással kell kiküszöbölni. Ha nincs módunkban tenyésztésre már kész anyagot vásárolni, vegyünk olcsóbb növendék-állatot, neveljük föl ezeket és egy törzsöt képezve s azt gyarapítva selejtezzük ki fokozatosan a régi tenyészállatokat. A nagy tenyésztésekből koruk miatt kiselejtezt, egyébként hibátlan állatok olcsón szerezhetők be tenyészanyagnak, ügyelve arra, ne hogy valami tenyésztésre képtelen vagy hibás állatot szerezzünk be. Ha ilyet akarunk vásárolni, nagy tenyésztésekben, legmegbízhatóbban az államnál szerezzük be, a hól leszármazásukról, jó és rossz tulajdonságaikról, tartásukról megkapjuk a szükséges és való fölvilágosításokat.

A „Molnárok Lapja“-ban Militzer Gyula megteszi azt, a mit senki sem szeret, ha a saját fészkeben csinálnak. Ráront a nagy, főleg a fővárosi malmokra, hogy azok úgy, meg amúgy elrontják a kisebb malmok üzleteit, úgy, hogy ezeknek el kell pusztulniok. Szegények! És mit kell ez ellen csinálni? „Liszt-eladási conventió“-t, mondja Militzer ur. Tehát kartelt — mondjuk mi és cikkének adott címét kissé elfeledve magyarázza cikkíró is, mondván, hogy: „ha a külföldön vagy hazánkban bármely iparvállalatot nézünk is, abban a percben, mikor haszon nélkül kellene dolgozniok, összeállanak és igyekeznek (a mi természetes is) (?) saját érdekeiket megóvni legalább annyira, hogy iparvállalatunk továbbra is fennmaradhasson“

Mi ez, ha nem kartel? A vas-, petroleum-, üveg-, juta-, zsák-, szesz-, kőszén-biztosító társasági kartelok után legyen hát lisztkartel is. Miért is ne? Ezzel a jelszóval azután nyilván ki is fogja békíteni a nagy malmokat és fognak testvériesen sütkérezni abban a fészkeben a béke és kartel éltető melegében kis és nagy molnárok kéz a kézben.

A „Kert“- márcziusi számában a spárgatermelés újabb tapasztalatairól számol be s különösen azt írja le, hogyan lehet spárgát télen is előállítani. A spárgából júniusban zöld dugványt csinálunk, a meggyökeresedett töveket deszkaládákban ültetjük ki, hogy annál biztosabban teleljenek. A második évben homokos, könnyű, komposztföldbe, hideg ágyba ültetjük Téltre 50 cm vastag marhatrágyát rétegeljük rá s márcziusban szellőztessük. Mikor már 3-ik évben vannak ilyen eljárás mellett a növények, a márcziusi szellőztetésnél mind kihajtanak és 12-15 cm. hosszú sipok lesznek rajtuk. A negyedik évben a spárgatövek szabad földbe ültetnek ki, mint ahogy rendes első éves spárgatöveket szabadföldi termelés alá kiültetni szokás. A negyedik év őszen a növények fölszedetnek és ezeket december, január és február havában hajtatas alá, melegágyba teszik. A melegágyban nyert spárga ize jobb, a spárga finomabb, zseggébb, mint a szabadban termelt.

A „Magyar Méh“- a méhes márcziusi teendőit ismerteti. Márczius elején a tisztulási kiropulás, ha csak kissé kedvező az időjárás, be fog következni. Ha a meleg időjárás hosszabb ideig tart és a méhek már rendszeren kezdenek kijárni, akkor első sorban a holt

méheket eltakarítjuk, megvizsgáljuk a nép állapotát, hogy éle és épe az anya s a méz és himporkészletet pótoljuk, ha az szükséges. A fölösleges lépeket kiszedjük, hogy a költőfészek minél tömörebb legyen és a méheknek ne kelljen fölösleges irt melengetni. De a méheket a fejlődésükhöz szükséges nyugalomban nem szabad megzavarni, legföljebb csak akkor, ha a beadott méz, vagy himpor, — melyre tavasszal nagy szükségük van — pótolandó. A tavasszal egyes törzseknél szükséges himport ősszel az olyan törzsektől szedjük el, melyeknek fölös számu himporos lépek voltak. A lisztezés legjobb esetben is csak akkor pótolja a himport, a míg a méhek künn a szabadban nem találnak virágot. A mi a lisztetést illeti, a méhek a kaptárban nem, csak a szabadban szedik föl a lisztet és csak akkor, mikor a méz már elfogyott. Itatóról is kell gondoskodni már és arról, hogy a méheknek mindig friss ivóvizük legyen és könnyen, veszély nélkül férhessenek hozzá. Az anyátlan és álnyás törzseket már most meg kell jelölni, hogy később segíthessünk rajtuk. Ha nincs tartalékanyás népecskénk, akkor az anyátlan törzset egyik gyöngébb törzsünkkel egyesítjük. Azután az üres kereteket lépkeretekkel neveljük föl, mert ez fog szolgálni a méheknek zsinórmértékül a keretbe építendő lép számára. Lépkezet nélküli üres keretet a kaptárba nem szabad betenni. —r—ő.

A „Veterinarius“ 5 ik számában „*Viszsa-pillantás a sertésvész elleni védekezésre*“ cím alatt Fekete Gyula állatorvos írja le öt év alatt tett megfigyeléseit. A tárgy nagy fontossága indokolja a legapróbb részletekre kiterjedő megfigyeléseket is, melyeket szerző dicséretes buzgalommal végzett, megkísérelvén a védekezésre ajánlott minden módot és szigorú pontossággal gyűjtötte össze az eredményeket feltüntetve az adatokat.

A leírt kísérleteket a sertésvész fellépése óta ajánlott sokféle gyógyeljárásokkal együtt igen sok szakember kipróbálta hazánkban, fájdalom, ugyanazzal a negatív eredménnyel, melylyel a közlemény írója. Ő ugyanis mindeket megpróbálva és megfigyelve, a következő tanulságot vonja le.

„Tapasztalataim után ma már sem gyógyítási, sem ojtási kísérleteket nem folytatok s csak arra szorítokozom, hogy a bejelentés fogatosítása után az elkülönítés, zár alá helyezés, hullák kellő eltakarítása és a fertőtlenítés legyen gyorsan, helyesen s lehetőleg azonnal fogatosítva s hogy ez sok esetben többet ér az összes szereknél, azt sokszor van alkalmunk tapasztalni.“

Ezen igen helyes és lapunkban már előzően ismételve kellően kidomborított és megindokolt tapasztalatok után szerző felhozza, hogy egy birtokon 12 darab olyan öreg sertés, sertés is megbetegedett sertésvészbe, mely az előző évben is beteg volt, de enyhe alakban és most a második eredményes fertőzés után elhullott mind a 12 drb sertés.

Több helyen és ismételve történt ugyan már az ilyen eset és közölve is volt, minél fogva megállapítottnak lehetett tekinteni, hogy a sertések ismételve megkaphatják a sertésvészt, mégis feltűnő az említett adat azért, hogy az előbbeni évben kigyógyultak ezek a sertések, míg utóbb talán egy az előbbinél erősebb fertőzés következtében, mind elhullottak.

Ebből a helyes tanulság az, hogy egy esetleges gyengébb fertőzés után átfertőződött nyáj, dacára, hogy szemmel láthatólag átment a vészen, nem biztosítja a teljes vérsmentességet és nem zárja ki a további veszteségeket. (—)

Külföldi lapokból.

Franciaországból. A francia földművelésügyi miniszter körlevelet intézett az összes kerületek prefektusaihoz, melyben felszólítja őket, hogy a selyemtenyésztőknek a hernyók

betegsége, az időjárás és más külső okok folytán gubótermésükben ért káraikat jelentsék be, hogy ezeknek valami kártérítést adhasson. Természetesen csakis valóban károsultakon fog segíteni és sajnos, csak amennyire azt a tárczája megengedi és pedig a tenyésztőt ért veszteség legföljebb 5%-áig. Bizony elég csekély segítség ez azoknak a tenyésztőknek, a kik saját hibájukon kívül estek el nemcsak gubótermésük nagy részétől, hanem a selyemtenyésztőknek produkciójuk után nyújtani szokott prémiumoktól is.

— A párisi világkiállítás mezőgazdasági retrospektív osztályában a következő szemlélhető tárlatok lesznek: A gazdaságban használt felszerelés mintái, a tejgazdaság felszerelése és eszközei, vaj- és sajtermelés, gazdasági szeszgyártás, trágyázás, olajverés, margaringyártás, házi szövőipar, baromfitenyésztés, a baromfi mesterséges költéséhez és hizlalásához szükséges felszerelés.

— Párisban C. A. Clement, a központi rovarügyi és méhészeti társaság igazgatója ingyenes kurzust nyitott a mezőgazdaságban fontos rovarok ismertetésére. Az előadás tárgyai: a rovarok szokásai, szervezetük, változásai, osztályozásuk, gyűjtése és preparálása. A mezőgazdaság, ipar, orvostudomány hasznos rovarjai. Kártékony rovarok, az általuk okozott károk és az ellenük való védekezés. Az előadások kedvező idő beálltával kirándulásokkal lesznek egybekötve. A kurzusnak nagyon sok hallgatója van. (Journal d'agriculture pratique)

A pénzügyek javítására. Érdekes, szinte kuriózus javaslatokkal vél egy osztrák szociálista irányzatú lap az államháztartás szükségleteinek beszerzésénél segíteni. Ime:

1. Kerékpáradó, évenként 5 frt, azokra a „naplopókra“ („Zeittodtschlager“), a kik sportból kerékpározniak Üzleti, vagy szolgálati kerékpárok adómentesek.

2. Borok literje 5 kr, pezsgő üvegenként 20 kr. adóval illetessék.

3. Finom pálinka literje 20 kr. adóval terheltessek házi használatnál úgy, mint kimerésnél.

4. Üvegenként 5 kr. adó a savanyú és szodavízre.

5. Vadászterületeknél 100 hektáronként 20 frt adó, vadászjegyekre még 10 forint adó vettessék.

6. Minden zene-engedély, koncert, bál és hasonló multság után 5 frt adó fizetessék.

7. Hintók tartása, fényezés és kényelem céljából tartott cselédség megadóztassék a gazda terhére. Minden háztartás egynél több cseléd után fejenként 5 frt adót fizessen. — Nem vonatkozhatik ez természetesen a gazdasági cselédekre és ipari vagy kereskedelmi segédmunkásokra.

8. Minden fényezés a lakásban is megadóztassék. A kinek saját háztartásában 3 szobánál több van, minden több szoba után fizessen 5—5 forint adót.

9. A bálakon, multságokon kívül az a házigazda, aki egy egész éjjelen át vendégséget ad, 5 frt adót fizessen.

10. A személyes jövedelem, járadék a rendes adón kívül még annak 65%-val terheltessek.

11. Minden részvénytársaság és ezeknek fiókjai minden más adón kívül a tiszta jövedelem 1%-át fizessék még adóképen.

„Mindezen javaslatba hozott adók tisztán csak a nagytőkét és a fényűzést terhelnek s a nemzeti vagyon óriási gyarapodását eredményeznék. Az ország ezek által új hasznos intézményekhez, jótékony vállalatokhoz nyerne alapot és különösen a tanítók és az iskolák sorsa lendülne föl s ez által a jövő nemzedék a létért való küzdelemmel a kellő fegyverzethez jutna s a produktív erők megerősödnének. (Allgemeine Bauernzeitung)

A répa permato:ósa paraffin-olajjal. Kerti répa és káposztaféléknél igen jól bevált a paraffin-olaj a bolha ellen. ¼ liter paraffin-olaj keverendő 9 liter vízzel. Mivel a paraffin-olaj

egyáltalán nem elegyedik a vízzel, olyan permetezőt kell használni, mely folyton zurbolja a két folyadékot. Amerikai permetezők vannak e célra, melyek a szóró-dióban is még keverik a folyadékot. A közönséges permetezőkhöz paraffin-szappanoldatot kell használni, a melyben t. i. a paraffin-olaj állandóan emulsió alakjában van jelen. Jó, széles ernyőben kell eresztetni a folyadékot, hogy a gyorsan mozgó bogarakat utolérje, mert a paraffin-olaj csak akkor öl, ha hozzá ér a bogárhoz. Kerti répaféléknél és káposztaféléknél igen jól bevált. A következő keverékeket mások még jobbnak ítélik. Egy üstbe kevés vizet kell tenni s 30 kiló lágy szappant, addig kell melegíteni s keverni, míg a szappan teljesen feloldódik. Egy másik edényben 12 liter paraffin-olaj forrásig hevítendő, ekkor a kettőt össze kell keverni. A keverékből 4-5 literre 180 liter víz veendő, hogy a permetező folyadékot elkészítsük. A következő keverék szintén jól bevált. 30 kgr szappan 10 11 liter vízben felfőzendő. A szappan feloldódása után 3 liter terpentin keverendő hozzá; jól összekevervén 9 liter paraffin olajat adunk még belé. A terpentin hozzáadása után nem kell tűznél melegíteni a keveréket. A kész keverékből 4 5 liter veendő 1-0 liter vízre használatkor (Agric. Gazette.)

É.

Könyvszemle.

A magyar gazda kincsháza.

(Kapható a magyar királyi földművelésügyi miniszteriumban. Ára egy korona. Lelekésznek és tanítóknak, a meddig a készlet tart. ingyen küldetik meg, ha ezek kérelmükkel egyszerű levélben vagy levelezőlapon a magyar királyi földművelésügyi miniszteriumhoz fordulnak.)

Harminczötödik kiadványa a földművelésügyi miniszteriumnak ez a 24 ives nagy munka, mely *Daranyi* miniszter emiékét minden egyéb érdeménél jobban fönn fogja tartani az utókor számára.

Hogy mi van a könyvben? Minden, amire egy kiscgazdának szüksége van, szüksége lehet. Az egész mezőgazdaság, minden ágazataival, részletesen, alaposan és érthető magyar irálylyal. Szaktudást nyújt e munka és egyben irányt mutat. »Vétenek azok, a kik csak panaszkodnak«, »az összetett kezű ember nem keres«, »nem panaszkodni, hanem munkálkodni kell a gazdának« és megszerezni a kellő tudást — mondja *Tormay Béla* a könyv előszavában s nagy az ő igazsága.

Földművelés, növénytermelés, kertészet, szőlőszet. A munka első harmadát ezen fontos témák foglalják el. Kezdetén egy nehéz dolgot, a *termelési feltételeket* igen ügyesen és érthetően tárja elénk. Hogy tudományos dolgokat minden a nép előtt ismeretlen műszó s theoretikus fejtegetések nélkül Nádudvari mesterileg tud tárgyalni, azt már a magyar gazda-olvasó-közönség régen tudja! Az általános növénytermelés főbb elvei tisztán következnek aztán elénk. — Ha a kiscgazda elolvassa, minden kételyében talál tanácsot. A trágyázás s különösen a nálunk oly lassan terjedő népies trágyatelep kérdése oly egyszerűen van megoldva: hogy a falusi trágyatelepek általános fejlődését bátran megjósoljuk! A növények termelésének szabályait egyszerű számokban s tételekben ismerteti.

A szőlőtermelési rész fényes egy részlet: ma, mikor annyi jó magyar szőlőtermelési munkánk van: még ezek közül is kiválik ezen fejezet! Ha a gazda betartaná a „gyümölcsészet“ egyszerű, nálunk mindenütt alkalmazható szabályait: a magyar gyümölcs nemcsak mint mustanyag menne ki külföldre! Igen hasznos olvasmány lesz a *sőlősgétermelési részlet* is: hadd lássa a kiscgazda, hogy az, a mit ő eddig e téren dolgozott, az csak erőpazarlás; de ha az itt hirdetett szabályokat betartja, kis kerti földjéről kikerül táplálkozásának *egy harmada*. Hiszen nem kis kérdés az, hogy a magyar köznép a süttő tőkön, kukoriczán s hordós káposztán kívül más kerti termékkel is bővíthetné téli menüjét! Hogy fo-

gyasztó városok mellett főoglalkozás lehet a kertészet, azt sajnos, a bolgárok már régen megmutatták.

Az állattenyésztés fontosságát, gyakorlatias példákkal emeli ki e mű és rámutat azokra a hibákra, melyeket a kiscgazdák annak idején a legelő és kaszáló területek felosztása művelés alá vétele által követtek el, a nélkül, hogy az állattenyésztés további fejlesztéséhez, avagy csak fentartásához szükséges takarmánytermesztésre gondoltak volna. Így aztán az állattenyésztés sok helyen — főleg a parasztgazda kezében — hanyatlott. — A szántó föld szaporodott ugyan a művelés alá vont területekkel, de az állatlétszám csökkent s vele a trágyatermelés is apadt, tehát kezdetét vette a föld termőerejének csökkenése, a mi után gyorsan következik a parasztgazda rohamos elszegényedése is.

A „magyar gazda kincsháza“ azonban szépen rávezeti a parasztgazdát, hogy miért és miként kell az ő kiscgazdaságában helyes arányt teremteni a magtermelés és az állattenyésztés között, megmagyarázza, hogy ez nem csak a hazai föld termőerejének fentartása és fokozása okából szükséges, hanem, ha kellő szakértelemmel lát a gazda állattenyésztéséhez, biztosabb haszonnal folytathatja azt, mintha egyoldalulag és tuluyomólag magtermeléssel foglalkozik.

Rövid gyakorlati utmutatást és ismertetést találunk a műben az állattenyésztés szabályairól a tenyésztésmódszokról, a táplálkozásról, a legelőkről, az egyes takarmányfélék előállításáról és felhasználásáról.

Kiváló gondtal és részletességgel van azután ismertetve a szarvasmarhatenyésztés és annak mai fejlettsége. Szó van itt a küllemtanról és a fajtákat jellegző egyes tulajdonságokról, azok hasznosításáról az egyes vidékek viszonyai szerint. A borju-növelés és a tej, valamint a tejtermékek előállítása körül szükséges tudnivalókról igen becses és kimerítő utasításokat találunk a műben, melyeknek terjesztése abban a körben, a hova a mű szánva van csakugyan: áldást hozó cselekedet.

Ugyanígy részletezéssel van ismertetve a ló-, sertés-, juh- és baromfi-tenyésztés, melyek mindegyike egy-egy külön egészet képez és a gazdákat a kérdés felől teljesen tájékoztatja.

Következik a méhészet és a selyemtenyésztés. Egy fejezetet szentel a kártékony rovarok ismertetésének. Szól a házi iparról, az egészségügyről, a biztosítás módjairól, a különböző szövetkezetekről és tárgyalja a mezőgazdákat érdeklő törvényeket.

Ez tehát kivonata mindannak, a mit egy közép műveltségű gazdának tudnia kell.

A munka megírásában résztvettek: *Tormay Béla* (állattenyésztés; szarvasmarhatenyésztés, zöldségtermelés, selyemtermelés); *Szilassy Zoltán* (növényterm.); *Szántó Menyhért* (szövetkezés); *Monostori Károly* (sertés- és juh-teny.); *Molnár István* (gyümölcs-term.); *Gáspár József* (kisbirtok); *Fablonovszky J.* (kártékony rovarok); *Döhrmann H.* (lőtenyésztés); *Fáy Gy.* (törvények); *Lakatos K.* (méhteny.); *Guttenberg P.* (háziipar); *Magyar Kázmér* (tanácsok); *Rács S.* (szőlők felújítása); *Szalay J.* (baromfi-teny.); *Ruisz Gy.* (biztosítás); *Ritók Zs.* (egészségügy).

Az egész mű összeállításának valóban nehéz és nagy körülményt igénylő munkáját pedig *Tormay Béla* min. tanácsos végezte a tőle már megszokott elevevességgel és mindig új invenczióval.

A könyv megszerzését, elolvasását és mindig kéznél tartását minden gazdatársunk legjobb figyelmébe ajánljuk.

Cserhádi Sándor, a magyaróvári gazdasági akadémia tanára „Általános növénytermelést“ tárgyazó tudományos munkát írt. A könyv kiadását a földművelésügyi miniszter támogatja. Nagy, fontos munka: 579 oldalon tárgyalja anyagát, melyet 218 ábrával tesz

érthetőbbé s az ára 9 korona. Később visszatérünk a munka bővebb méltatására.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Heti szemle.

Az időjárás mintha tengelyéből kifordult volna. A tavasz hónapjában vagyunk és 12—14 fokos hidegek járnak. A február végi szép napok melegítő hatása alatt a növényzet fejlődése megindult s most már egy hete, hogy a későn beállott erős hideg nemcsak megakadályozza a növényeket fejlődésükben, de nagy károkat is okoz bennük. Az őszi gabonák bizonyára sokat szenvednek ettől az abnormis utótélől, különösen tekintetbe véve azt, hogy a hótakaró, a mint sok helyről értesülünk, nagyon hiányos s így a növényeket szabadon érheti ez a fagyasztó, dermesztő hideg.

*

A képviselőházban a kereskedelmi tárcza költségvetését tárgyalják s annak kiemelkedő momentumát kétségtelenül a *Láng Lajos* nagy beszéde képezi. Ha nem tudnók, ebből a beszédből megéreznők azt, hogy a gazdasági politikában benne lévő s annak mélyéig ható világos elme megnyilatkozása ez. A közel jövőben megkötendő kereskedelmi szerződések megkötésére nézve ezt a nyilatkozatot tette: „Én nem habozom kijelenteni, hogy *első sorban a mezőgazdaságnak, a nyerstermelésnek érdekeit kell a kötendő szerződéseknek szem előtt tartani.*“ *Láng Lajos*ról sohasem mondták, hogy agrárius, azt elég gyakran, hogy merkantilista s azért az ő szájából hatványozottan becses ez a kijelentés. Ő is elismeri, hogy iparunk támogatására sok mindent meg kell tennünk, meg is jelöli, hogy mit, de mindezek között kereszttül: „Nekünk óvnunk kell mezőgazdaságunkat abból az egyszerű okból, mert még ha a jövő ipari fejlődést tartjuk is szem előtt, az *első dolog megtartani, a mi van; vagyunkunk gazdaságunk alapját sértetlenül meg kell tartani.*“ Ez a helyes magyar gazdasági politika alapja. Az ipar fejlődésére pedig az, hogy a nagy és középbirtokosok is foglalkozzanak iparral és kereskedéssel, „még akkor is, hogyha annak a gépnek zakatoló lármája el fogja rontani valamely parknak fenséges csöndjét.“ A magunk részéről is, a mezőgazdaság, kereskedelem és ipar föllendülésének a gordiusi csomóját csak az által látjuk megoldhatónak, ha vagy birtokosaink képezik az ipar és kereskedelem egy erős részét, vagy középbirtokos osztályunk újra formálódik úgy, mint az Franciaországban is történik, a szolidaritás az üzleti szellem és élelmesség belevonásával, vagyis az iparos, kereskedő és gazdatisztból összeálló új középbirtokos osztály képződéséből. Tertium non datur.

*

A kereskedelmi tárcza költségvetésének letárgyalása után a földművelési tárcza költségvetése kerül tárgyalásra. Ennél a tárczánál az első beszédet *Feilitzsch Arthur* báró fogja elmondani, kinek ez egyúttal szűzbeszéde is lesz. Általános az érdeklődés ez iránt a beszéd iránt, mert abban bizonyára országárszünk gazdasági viszonyainak alapos ismeretét fogjuk majd méltathatni.

*

Anyarád-szeredai fadaragó iskolában évente 15—20 székely fiu tanulja ki ezen majdnem művészet számba menő mesterséget. Kitanulván, kenyérkeresni szerte vándorolnak az országban, mint műasztalosok, esztergályosok, sőt mint szobrász-művész-jelöltek. Hanem honmaradó a kitől a falu aprajanyja el s tovább tanulni ezt a téli foglalkozást: no olyan alig akad! Itt ezzel a pár ügyesebb fiuval is kevesebb a székely! A Maros, Küküllő, Olt, Szamos stb. mentén ott terem a sok jó fűz; most *nagyban* csak a fogházakban dolgozzák fel: a nép meg eszi télen a tökmagot. Művész-iskolák helyett nem e

jobb lenne háziipari kurzusokat tartani télen? Hogy sikerrel járna, mutatja a maros-tordamegyei gazd. egyesület által Mező-Sámsodon rendezett tanfolyam is!

*

Eddig csak a kivándorlás fájt a négy folyó mentén, ujabban a *bevándorlás* kellemetlenségeiről kezdenek panaszkodni az ország keleti részein. A kormány sürgős intézkedéseket készül tenni Egán birodalmában, melyekkel a tartós betelepüléseknek akar gátat vetni, Hazarészünkben is érezzük mindkét bajt, régebben a kivándorlást, ujabban a *bevándorlást.* — Például ismerünk a Küküllőmentén egy nagy helységet, a hol 4 5 éve a tagosításnál külön helyezkedtek el a szászok s kisebb területen a románok. Ma már a szászok tagja erősen tarkul a román parcelláktól, melyeknek birtokosa évente bért felvenni jön be csak egyszer a magyar rögre a Dumbrav melől! A mi székelyünk pedig oláh földön keresi a bért! A »szép mezőn« meg elegendő munkáskéz hiányában legelőkké alakul át a 82 kgros búzát termő szántó!

Egy napszamos 25 éve.

A m. kir. állatorvosi főiskola tisztii szemlézetének hivatalos lajstromából látjuk, hogy Monostori Károly tanár, kinek 25 éves írói működéséről tavalyelőtt emlékezett meg lapunk, immár 25 esztendeje áll állami szolgálatban s valamivel több mint ennyi idő óta működik egyfelől mint okleveles állatorvos, másfelől mint gazdasági szakiró; 16 év óta mint az állattenyésztési ismeretek tanítója és illetőleg 12 éve mint nyilvános rendes tanára.

Hogy az államnak ezen 25 esztendőn át hűséges szolgáját *napszamos* jelzővel illetjük, tesszük azért, mert nem hisszük, hogy lett volna nap, a melyen ez a szerényen meghuzódó munkás a közérdekben ne fáradozott, ne cselekedett volna.

Működésére a következő rövidre vont adatok vetnek világosságot.

Monostori Károly született Deesen 1852-ben. Iskolai tanulmányai befejezte után 1874-ben jeles sikerrel végezte az állatorvosi tanfolyamot s a keleti marhavész ismertetésére rendezett cursust. 1875-ben a kir. állatorvosi tanintézet élettani, majd tenyésztéstani tanszékéhez tanársegédül neveztetett ki s ily minőségben 3½ évig szolgált. E közben Temesmegyében s a vulkáni havasokon Erdélyben, a keleti marhavész elfojtása körül tett közérdekű s annak idején páratlanul elismert szolgálatakat, súlyos körülmények között egymaga fojtván el és lokalizálván a vést.

Az állatorvosi intézetből N.-Küküllő megyébe központi állatorvossá neveztetett ki s itt ugyis mint állatorvos s ugyis mint megyei állategészségügyi előadó kitüntette magát, kivált azáltal, hogy a megyékben azóta általánosan életbeléptetett tenyész-állat szemlélő bizottságoknak alapját megvetette.

1881-ben állami állatorvossá lőn kinevezve s berendeltetett szolgálatára a földm. miniszterium állategészségrendőri osztályába. Különösen kitüntette magát e szolgálati időben egyfelől az országszerte uralgott különféle állati ragadós betegségek elfojtása körül, a meny nyiben igen számos esetben, mint ministeri kiküldött, kedvező eredményekkel járó szolgálatakat tett.

1888-ban az állatorvosi tanintézet rendes tanárává neveztetett ki.

Nevezett az állatorvosi szakma terén 26 év óta működik s 25 év alatt kivált a gazdasági és állattenyésztési szakirodalom terén oly munkaságot fejtett ki, melyhez foghatót fel nem mutathat az országban egyetlen állatorvos sem.

Nyomatásban megjelent ilyenmü műveinek és szakközleményeinek száma számszerint meghaladja az 1500-at.

1879-ben állatorvosi szaklapot (Veterinarius) alapított, az első ilyenmü Magyarországon, mely maig fenn áll.

Nyilvános rendes tanárkodása alatt egyéb

nagyobb munkáitól eltekintve, két tankönyvet („Lótenyésztés”, „Sertésenyésztés”) irt és adott ki Kovácsy tanárral közösen mely két könyv a sajtó osztatlan elismerésével találkozott.

Valósággal feltűntést keltő jó szakművekkel gazdagította Monostori a népies irodalmat is és mint az országos állatvédő egyesület igazgatója is szép s kerü munkásságot fejtett ki.

Napszámoskodják még sokáig, azt kívánjuk.

— **Tormay Béla** miniszteri tanácsos márcz. 1-én a kolozsvári gazdasági tanintézet ügymenetének megvizsgálása végett a gazdasági tanintézetben látogatást tett s az ugyanakkor Gasz Gyula ösztöndíjas gazdasági segéd által tartott próbaelőadást végighallgatta. Előismerését fejezte ki az intézetben látottak és hallottak fölött.

— **Gazdasági előadások.** Az E. G. Egylet által Háromszékben tartott népszerű gazdasági előadások — mint értesítenek — mindennél nagy érdeklődéssel találkoztak és nagy érdeklődő közönség mellett tartattak meg. Legközelebb részletesebben szólunk majd ez előadások sikeréről.

— **Helyreigazítás.** A Marosvásárhelyen e hó 12., 13. és 14-én tartandó ingyenes gazdasági előadásokon dr. *Baintner Ferencz* gazd. tanint. tanár „a növények táplálkozásáról”, *Páter Béla* g. tan. tanár „A miveleti növények, — főként a gabonafélék — betegségeiről és elődjéről” és dr. *Szentkirályi Akos* gazd. tanint. igazgató „A fejőstehenek neveléséről és a tejéről” fognak előadást tartani.

— **Cselédlakások.** A képviselőház febr. 21-iki ülésén szóba jött a külön cselédlakások kérdése s ezen a gazdaközönséget annyira érdeklő ügyben, Széll Kálmán belügyminiszter a következő érdekes kijelentést tette:

A mi a cselédlakot illeti, diffikultáltatik az én rendelkezésem, melylyel felfüggesztetem Szabolcsmegye ama rendeletét, hogy minden cseléd számára kell külön szobát berendezni. Elismerem ezen kérdésnek közérdekelmi és egészségügyi, sőt társadalmi és szociálpolitikai fontosságát is és eszemágában sincs nehézséget tenni, hanem azért függesztetem föl, mert ebben a statutumban az van, hogy ennyi meg annyi büntetéssel fenytetik az, a ki nem tud a cselédje számára rögtön egy-szobás lakást állítani. Először az a nézetem, hogy ezt rögtön keresztülvinni nem lehet. (Igaz! Ugy van!) És másodsor egy rendeletbe ilyen szankezióval ellátott és büntetéssel járó kihágást nem lehet fölvenni. Nem mondtam, hogy nem tartom helyesnek, hanem azt, hogy ezt törvénnyel kell rendezni. Nálam a cse létörvény készen van, abba ez föl van véve és így ezt törvény által a kellő rendszerességgel fogjuk szabályozni.

— **A magyar liszt és a magyar buza védelme.** Hunyadvármegye gazdasági bizottsága mozgalmat indított a magyar liszt és a magyar buza védelmezésére s csatlakozásra szólította fel az összes törvényhatóságokat. A földmivelésügyi miniszterhez intézett s pártolásra ajánlott felirat szerint a magyar lisztnek az amerikai liszttel kell felvenni a versenyt, mely a mi kivitelünket különösen Anglia felé csaknem lehetetlenné tette s azzal a buzaárak hanyatlását idézte elő. A felirat indítványozza, hogy a kereskedelmi miniszter terhelje meg a vasuton bárhová szállított búzát némi pótlétkkel s az ebből befolyó jövedelemmel refakcia alakjában segítse a Budapest—Fiumén át Anglia piacára szállítandó magyar lisztet. A másik kérése az egyesületnek az, hogy a Balkán-buza beáramlásának, az összes kedvezmények teljes megszüntetésével, vágja el az utját.

— **A borítal-adó ellen.** Hevesmegye közönsége a borítal-adó megszüntetését kéri a kormánytól. Erre irányuló föllíratát pártolás végett megküldötte az ország összes törvényhatóságának, hogy azok is támogassák a kérelmét

E felirat elmondja, hogy a fillokszora

okozta károk csak akkor lesznek orvosolhatók, ha a törvényhozás jóvá teszi azt a hibát, a mit eddig elkövetett, nevezetesen az olasz borvám leszállítását, másrészt az adók folytonos felemelését. Így a bor adója, a melynek most már borítaladó a neve, 1888. óta három-négyszeresen emelkedett, nem is számítva e még ezen felül kivetett jelentékeny borfogyasztási adópótlékot. Ilyen megterhelést a bortermelés nem bír el, önként támad tehát a jogos kívánalom, hogy a bor magas adója leszállítsassék. Horvátországban ez már megvalósult, a mennyiben ott a bor után hektoliterenként csak 3 frt adót szednek. Végül rámutat a föllírat arra, hogy a borítaladó leszállítása az állam pénzügyi érdekeit nem veszélyeztetné, mert a károsodási összeget kárpótolná a nagyobb fogyasztás és a szőlőültetések révén nyerendő nagy földadó.

— **Lóhere- és luczernamag tisztításra** ajánljuk az E. G. E. tisztító raktárát, mely a kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Aru-raktárában (megkeresés és áru is oda intézendő!) van elhelyezve. (Kolozsvár, vasut mellett.) Díjak mérsékelték. Állami vetőmagvizsgáló állomás általi plombózás! (2)

— **Figyelmeztetés** Fölvívjuk t. olvasóink figyelmét a lapunk mai hírdetései között megjelenő régi johirnevű „Mikecz-mintatelep” szőlővesszőket ajánló hírdetésére.

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

— Az „Agraria” telepítési bank létesítését jelenti a „Magyar Pénzügy”. A bank létesítése végett megalakult szindikátus a szükséges külföldi tőkéről gondoskodott, s az ma már teljes összegben rendelkezésre áll és a szindikátus csupán a folyamatra tett előkészítő munkálatok befejezését várja, hogy a részvénytársaság megalakuljon és működését megvalósítsa. A telepítési célokra a magyarországi alapítók a Csáky-féle uradalmakat és a püspökladányi kincstári uradalmat szemelték ki.

— **Lisztkivitelünk Fiumén át.** A hazai malmok a múlt hónapban Fiumén át tenger-tuli piacokra összesen 10.843 tonna, tehát csaknem 1100 kocsirakomány lisztet exportáltak (ebből 8883 t. fővárosi és 1960 t. vidéki állomásokról), a mi az előző év január havában hajón kivitt mennyiségnél 3153 tonnával, vagyis 40%-kal több.

A folyó évben kivitt fenti mennyiségből szállították: osztrák kikötőkbe 1568 tonna, Olaszországba 680 tonna, francia kikötőkbe 1416 tonna, Hollandiába 692 tonna, Angliába 5580 tonna (tehát az egész kiviteli mennyiségnek több mint a fele része). Törökországba 15 tonna, Maltába 5 tonna, Singaporéba 70 t., néméalföldi indiai kikötőkbe 75 tonna, Alexandriába 14 t., Tunisba 6 tonna, New-Yorkba 5 tonna és végre Braziliába 606 tonna.

Aránylag, valamint absolute véve is, legnagyobb volt az emelkedés Angliába irányuló kivitelben, a mennyiben a múlt 5080 tonnával szemben a múlt év január havában csak 3438 tonna magyar liszt szállították az ottani kikötőkbe; ellenben csökkent a brazíliai kivitel a tavalyi január havi 1292 tonnáról a folyó évi felemeltet 606 tonna

— **A gyapju és a posztó.** Első sorban a gyapju drágult meg oly nagy mértékben, hogy 1872. óta az árak ily magasságot nem értek el. A londoni gyapjuvásár, a mely az egész világ gyapjuárait irányítja, nagy áremelkedéseket tüntet fel. A gyapjukelmék és gyapotárak ára szintén felszökött. A gyapju árának emelkedése ránk nézve csak előny volna, csak a baj, hogy a mi gyapjunkból külföldön készült posztót is drágábban kell megfizetnünk s így a többlet újra csak kivándorol. Igen! aztán nincs is arány a gyapju és a posztó drágább árában. Mert ha a gyapju emelkedett p. o. 25–30%-ot, akkor a brünni posztóval bizonyosan 50–60% al stájerolnak! Ez aztán a fatalitás!

— **Az idő.** Magyarország időjárása általában száraz, de szakadatlanul hideg. Legmelegebb volt Cirkvenicán 14 fok, leghidegebb Kolozsvárt — 10°9 fok.

Íslet: Délen csapadékos idő várható, fagy pont körüli hőmérséklettel.

Budapesti gabonatözsde.

I. Készárúüzlet.

Rusát a malmok ma csak mérsékeltelt vásároltak, az irányzat azonban kellemes volt s a tulajdonosok magasabb árakat akartak. Habár ez nem volt kivihető s a forgalom is csupán 11.000 mm.-t tett ki, a hangulat szilárd s az árak tartottak maradtak.

A legmagasabb jegyzés 8-20 K., a legolcsóbb 7-27½ K. 3 óra helyben.

Rozsban ma is csak gyenge volt az üzlet, az irányzat csendes, az árak változatlanok. Helybeli paritásra minőség szerint 6.10—6.20 K.-ig jegyzünk, kés/pénzfizetés-sel. Helyben malomba szállítva 6.30 K.-ig érhető el 3 óra.

Zabban az irányzat mérsékelt forgalom mellett nyugot, az árakban nincs változás. Minőség szerint helyben 4-90—5.50 K.-ig jegyzünk.

Az árak mindenütt 50 kilogrammonként értendők.

Kolozsvári piac.

A csütörtöki (márczius 8-iki) **hetivásáron** a következő gabona-árakat jegyeztük föl.

Buza métermázsánként	K.-tól 12.00—14.00	K.-ig.
Rozs	9-50—10-30	"
Zab	7-70—08-20	"
Árpa	9-15—10-90	"
Kukoricza	9-45—09-20	"

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Képviselősege útján Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

4% Záloglevélkölcsonöket

nyujt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel
5 százalékkal.

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százaléki és nagyobb városokban fekvő házakra 4½% évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az **Erdélyi Gazdasági Egylet**

bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os nyereségekötvények.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Vadady Gergely. Sárd A beküldött galyakat megvizsgálás céljából elküldtük Páter Béla tanár úrnak s ő a következőkben ösmerteti vizsgálatra eredményét:

„A beküldött körtegalyakat megvizsgáltam s úgy találtam, hogy rajtuk csak a korompenész — *Capnodium salicinum* — tenyészik. Ez a gomba azonban nem szokott direkté nagy károkat okozni s inkább, mint szaprofita él, legfeljebb a leveleken okoz kárt. Ezen esetben is kérdés valjon nem lépett-e fel, mint szaprofita a már elhalt galyakon? Valjon nem a fagy okozta-e a pusztulást? Mert sokszor meggesik, hogy ez a gomba a fagytól elpusztult galyakat lépi el. Figyelemmel kísérendők ezen fák levelei (nyáron), valjon azokon nincs-e korompenész? A leveleken inkább káros, mint a galyakon.

J. A. Besztercze. Komlódugyványokért forduljon a kolozsvári komlótermelési szaktanárhoz. Ő szívesen közvetíti. Ugy tudjuk különben, hogy gróf Haller János hévizi nagybirtokos tisztartósága is árusít olesón jó fajta s bőtermésű komlót.

K. L. M.-Ludas. Igaza van. A múlt számunkban közölt maros tordamegyei népies előadás nem *Szabédon*, de *Mező-Sámsodon* tartott meg.

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNYFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Bárd MANNBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társ szerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

HIRDETÉSEK.

A SZŰLŐK VÉDELME

PERONOSZPORA és az OIDIUM ellen

a legbiztosabb, a legegyszerűbb és a legolcsóbb a

DR. ASCHENBRANDT-FÉLE POROK ÁLTAL.

A Dr. ASCHENBRANDT-féle „BORDÓI POR”

a peronoszpóra biztos és olcsó ellenszere, kitűnően tapad a levélre, nem pörköl.

A port a vízbe szitáljuk és kész az oldat. Az első permetezéshez egy hl. vízre kell 1 kg; a második és harmadik permetezéshez 1½ kg por. Az évi szükséglet egy kat hold szőlőre 22—25 kg. A bordói por ára: 5 kgos zsákokban à kg. 80 fillér; 10 kgos zsákokban à kg. 80 fillér 50 kgos zsákokban à kg. 76 fillér. Használata olcsóbb és kényelmesebb, mint a tiszta rézgáliczé.

A DR ASCHENBRANDT-FÉLE „REZKÉNPOR”

az oidium biztos és olcsó ellenszere.

A port a fujtatókba öntjük és porozunk vele. A mustot nem bűdösíti: 1/3-dal kevesebb fogy, mint a tiszta kénporból. A rézkénpor ára: 5 kgos zsákokban à kg. 56 fillér; 10 kgos zsákokban 56 fillér; 50 kgos zsákokban 52 fillér. Háromszori porozáshoz az évi szükséglet à kat. hold 12—15 kg

Épek a védekezéshez: Magyar gyártmány permetező à drb 32 korona; francia Vermorel-féle permetező 40 korona. Magyar gyártmány háti porozó 28 korona; francia Vermorel-féle háti porozó 36 korona. Kézi fujtató, igen jó, 10 korona

Megrendelhető: A «Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél» Budapest, Alkotmány-utca 31. A «Borászati Lapok» kiadóhivatalánál Budapest, Üllői-út 25 sz. Megrendeléseket elfogad:

(286) Nagy Pál, Torda.

Ismertető füzeteket, használati utasítást küld a «Borászati Lapok» kiadóhivatala Budapest, Üllői-út 25. sz.

Eladó

tenyészkánok.

Eredeti görbedi faj, kitűnően erős csontozatu, elismert kiváló kitarító hízó képességű, keresztezési célokra legalkalmasabb, vérszemes 60 darab egy éves tenyészkán sertés eladó.

Értekezhetni lehet az alóli tulajdonosnál Nagy-Váradon, Nagypereces-utca 783. sz.

(287.)

Györffy László.

Állást keres

egy sokoldalú és jeles képzettségű szakember.

Jószálgazgatói, vagy más magasabb bizalmi állásra, esetleg időszaki megbízásra is reflektál.

Czime: A szerkesztőségénél.

Eladó magtengeri.

A „Lapusnyaki” tengeri erőben levő üde talajon az összes sinia szemű fajta között a legnagyobb termést adja

A „Lapusnyaki”, mint csalamádé is elsőrendű fajta.

A „Lapusnyaki” a szegedi országos kiállításon aranyéremmel lett kitüntetve.

A cső közepéről morzsolt vetőmag ára:
5 kg. 2 kor.; 50 kg. 12 kor.; 100 kg. 24 korona.

CS. LÁZÁR LÁSZLÓ

Lapusnyak, p. Hunyad-Dobra. (277.)

CSIRÁZTATÓ KÉSZÜLÉK
IGEN PRAKTIKUS, OLCSÓN
ELADÓ. CZIM A KIADÓBAN!

X.

Eladók:

(egy Kolozsvár határán levő gazdaságban)

1. Széna (szénafűi) kitűnő minőségű, kb. 60 szekér.

2. Árpa, vetőmagnak, szép fehér nagy szemű.

Czim: a kiadóhivatalban. (279.)

„Erdélyi Gazdasági Egylet” könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek jegyzéke és ára:

1. Réti János, „A trágyáról, a trágyázásról és a trágyakezelésről szükséges tudnivalók” III-ik kiadás 30 kr. 2. Gáspár József, „A kaszálók és legelők ápolása.” III-ik kiadás 25 kr. 3. Virág Elek, „A sertéshizlalásról.” III-ik kiadás 25 kr. 4. Jormay Béla, „A borjúk fölneveléséről” III-ik kiadás 25 kr. 5. Herényi Gothárd Sándor, „A takarmányrépa.” III-ik kiadás 25 kr. 6. Hauer Géza, „Afejőstehénről” III-ik kiadás 30 kr. 7. Hensch Árpád, „A szántás-vetésről” III-ik kiadás 25 kr. 8. Jakab László, „Utmutató a ragadós állati betegségek elleni védekezésben” III-ik kiadás 25 kr. 9. Domokos Kálmán, „Az építkező gazda.” III-ik kiadás 50 kr. 10. Ruis Gyula, „A kukorica műveléséről.” III-ik kiadás 25 kr. 11. Dr Szaniszló Albert, „A gazdát érdeklő káros és hasznos állatokról” III-ik kiadás 25 kr. 12. Ritter Gusztáv, „A házi kert.” III-ik kiadás 40 kr. 13. Gáspár József, „Baromfi-tenyésztés.” III-ik kiadás 35 kr. 14. Cserhádi Sándor, „A csalamádé termesztése, bevermelése és ete-

tése” III-ik kiadás 25 kr. 15. Csájlík István, „Csikónevelés.” III-ik kiadás 25 kr. 16. K. Vörös Sándor, „A dohánytermesztésről” 35 kr. 17. Ásványi Lajos, „A vörös löher termesztéséről.” 35 kr. 18. Ritter Gusztáv, „Gyümölcsértékesítés” II-ik kiadás 35 kr. 19. Herényi Gothárd Sándor, „A nyers takarmányok eltevése, különös tekintettel a zsonbolyai kazalra” II-ik kiadás 25 kr. 20. K. Vörös Sándor, „A gazdaságok berendezéséről.” II-ik kiadás 45 kr. 21. Marc Ferencz, „A kosárfűz termelése” 25 kr. 22. Kovácsy Béla, „Házi állataink takarmányozása” 30 kr. 23. Grasseli Miklós, „A len- és kender termeléséről és áztatásáról” 24 kr. 24. Lhuillier István, „Konyhakerti magvak termelése” 50 kr. 25. Réti János, „A komlótermelésről” 25 kr. 26. Gáspár József, „A méhtenyésztésről” 30 kr. 27. Páter Béla, „A gabonafélék, a burgonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei” 50 kr. 28. Nemes István, „Talajjavítás lecsapolással” 50 kr. 29. Réti János, „A legjobb takarmányfűvekről” 25 kr. 30. Nemes István, „Az öntözés” 50 kr. 31. Jakab László, „Hasznos tudnivalók az állati szülészeti körből” 50 kr. 32. Szűts Mihály,

„A jégkár ellen való biztosítás és a károk becslése” 50 kr. 33. K. Vörös Sándor, „Gazda számvitele” 40 kr. 34. Páter Béla, „A haltenyésztésről” 30 kr. 35. Páter Béla, „A vetőmag eltartásáról és a magtárban kárt tevő állatokról” 25 kr. 36. Monostori Károly, „Házi állataink egészségének fentartásáról,” 25 kr. 37. Dr. Rodiczky Jenő, „Magyar olajnövények” 30 kr. 38. Cserhádi Sándor, „A gyomok kártékonyasága és az ellenük való védekezés” 39. Papp Gergely, „A szocializmusról.” 40. Heigel Lipót, „Az állami egyenes adók és községi adópótlékokról.”

Mind a negyven füzet ára együtt megrendelve csak 8 frt -- kr. Ha egy címre egyszerre 500 füzet rendeltek, tetszés szerint válogatva egy vagy több füzetet a jegyzékben felvett 40 füzet közül, egy füzetet egyre-másra 20 krajczárral fogunk számítani. Megrendelés és pénz az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztára Kolozsvár cím alatt küldendő. A pénz beküldésével megrendeltek bérmentve tétlenek postára. (51.)

Fairbanks mérlegek a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolösúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésüknél fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

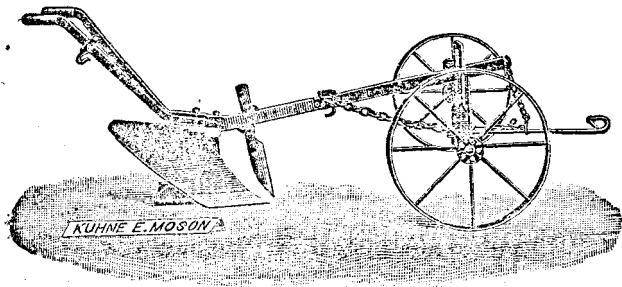
czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetüknel fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-út 14. czimzandók. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

**FAIRBANKS
MÉRLEG és GÉPGYÁR**
részvény-társaság
BUDAPEST,
Andrassy-út 14.
Gyár: Külső Váci-út 156.

(262.)

Keleti J. orvosi műszergyáros Budapest.
Főraktár: Korona-herceg-utca 17. sz.
Gyár: (Motor-erővel) IV., Károly-laktanya.
Állandó nagy raktár mindennemű alatorvosi és gazdasági műszerekből, a legújabb előírás szerint. Olcsó és jutányos árak.
Javítások és működésorálások elfogadtatnak. Képesárjegyzék ingyen. (259.)

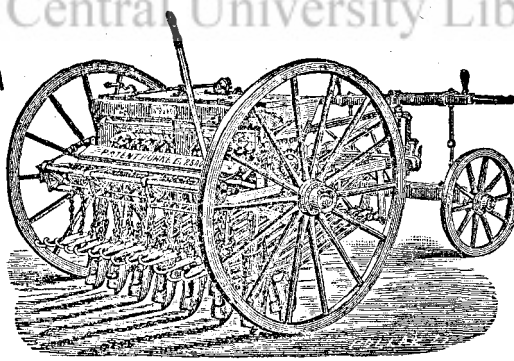
A gyárnak újonnan bővített ekeosztálya szállít: egytetemes aczél „Sack“ ekéket két, három és négyvasu ekéket mindenféle talajművelő eszközt Laacke-féle szántó és rétboronákat, hengereket. (267.)

Kitünő tisztító és osztályozógépek a vetőmag előkészítésére. Mútrágyaszórók stb. Főraktár: Budapesten, VI., Váci-körút 57/a. Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

KÜHNE E. Alakult 1856.
gazdasági gépgyára
MOSONBAN

a beálló tavaszi időnyre ajánlja elismert szerkezetű és legmondosabb kivitelű

**Hungária Drill (merítőkorongos),
Mosoni Drill (tolókeres),
és Jubileum Drill (kisgazdáknak)** sorvető gépeit.

Magyar köcsönös állatbiztosító társaság mint szövetkezet
BUDAPEST, Ferencz-körút 30.
(241.) Biztosításokat elfogad:
Iovak és szarvasmarhák
elhullása következtében beállott káresek megtérítésére.
Kártérítési igénye fennáll:
ha közönséges és járványos betegségben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá, ha a szövetkezet kényszervágást kénytelen elrendelni.
A díjak rendkívüli mérsékeltek.
Cselédállatok biztosítása (járvány ellen is 1 1/2% díj mellett).
Az intézet élén állanak:
baró Sztójánovics György, földbirtokos, elnök, Ambrózy Gyula, földbirtokos, gróf Bethlen András, cs és kir kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Bély László, országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György, cs és kir kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, baró Jósika Gábor, cs és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly, főrendiházi tag, földbirtokos, baró Nyáry Béla, cs. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon, földbirtokos, dr. Simay Aladár, a „Magyar agrár- és járadékbank részv.-t.“ gazdasági tanácsosa, dr. Teteltleni Armin, ügyvéd, Tahy István, cs. és kir. kamarás, „Pestmegyei gazdasági egyesület“ alelnöke, földbirtokos, Zaleski Jenő, földbirtokos, dr. Pajor Ignác, földbirtokos, intézeti igazgató, igazgatósági tagok.
Fölvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

GAÁL és MOLNÁR legnagyobb butor-raktára
KOLOZSVÁRT, Unio-utca 8—10. sz.
Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült
ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT
a legszolidabb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.
Gaál és Molnár.

**Takarmány-
búzakorpa
és dereze**
kitünő minőségű, 10 métermázsán felül bármily mennyiségben
igen jutányos árban
eladó.
(234.)
Értekezni és rendelni lehet levélileg, akár személyesen: naponta d. e. 11 órakor a lap kiadóhivatalában, hol a korpa is megtekinthető.

Kitüntetve az ezredéves országos kiállításon.
RIMOCZY FERENCZ
butor- és épület-asztalos,
Kölozsvárt, Szép-utca 1. szám.
Elvállal mindennemű stíli butor-készítést a legszolidabb kivitelben. Készít portál és üzleti berendezéseket.
(221.)

KASSANTAL
aranyozó-üzlete
Kölozsvárt, Belközép-utca 14. szám.
Aranyozó műhelyében készít új képereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.
Régi keretek aranyozását jutányos árban.
Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb csiszolt arannyal.
Jutányos árban, felelősség mellett elvállal.
Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásért felelősséget vállalok.
Pontos kiszolgálás!
(163.)

Az ezredéves orsz. kiállításon fajazonosságért éremmel és oklevéllel kitüntetett „Mikecz-minta-telepen“ Nyiregyházán 1900. évi tavaszi szállításra az alább jelzett kiváló csemege és borfajokból teljesen egészséges, ültetésre alkalmas fajtiszta **I-ső osztályu sima** és kétéves európaiszőlővesszők adatnak el a jelzett árakon.

A telep immunis homok.

Fajok nevei	2 éves gyökere- tes 100 drb.			Fajok nevei	2 éves gyökere- tes 100 drb.		
	frt	frt	kr.		frt	frt	kr.
Muskát Candia	—	8	—	Chasselás Negropont	—	2	50 20
" Croquant	—	2	18	" Tokay rózsá rk. bőtermő	—	3	— 25
" Zöldesikó	—	2	18	Duce off Buchleuch	—	20	—
" Citronella	—	4	35	Ezeréves Magyarország emléke	—	50	—
" Dr. Róbert Hogg	10	5	45	Genuai zamatos	—	2	50 20
" Escholata Superba	—	10	—	Madeleine Angevine	—	1	— 8
" Ottonel	—	3	25	Róza Muia di Vacca	—	2	—
" Alexandriai	—	2	18	Dodrelabi óriás szemű	—	20	—
" di Calábriai	6	2	18	Gibraltár	—	1	— 8
" Josling Szt Alban	—	3	—	Agaponte	—	6	—
" Ferdinand de Lesseps	10	5	—	Oportó (Portugizi) borfajok	—	1	— 8
" Frontignan rouge	10	5	45	Megyszin bakar	—	70	6
" Andalusiai	—	5	—	Erdélyi (Vállas Furmint)	—	60	5
" Rossé	—	3	—	Olasz rizling	—	3	— 50 4
" Kailaba fekete	—	4	—	Tramini piros	—	60	5
" Hamburg black	—	4	40	Nemes kadarka	—	50	4
" Maders field Court.	—	5	—	Nagy Burgondi	—	50	4
Casselas Musque blanc Valódi	—	2	50 20	Mézes fehér	—	50	4
" " de Nantes Passatuti	—	2	50 20	Ezerjő	—	50	4
" " Szt. Fiakre) fajok	—	3	— 25	Kék Bajor (Góhér)	—	50	4
" de Thomeri	—	1	— 10	Nádor Izabella	—	60	5
" Croquant	6	1	— 10	York Madéra	—	60	5
" Dore dit de Fonteneblau	—	1	50 12	Jakvez	—	60	5
" Napoleon	—	3	— 25	Régi szőlők közé ültetésre igen alkalmas négy éves gyökeres tőkék			
" Vibert igen korai	—	10	—	Nagy-Burgundi, hegyi Furmint,			
" Queen Victoria Withe	—	5	—	Nemes Kadarka és Szlankamenka			
" Angevine	—	1	50 12	fajokból van 800 drb., ára darabon- ként 8. kr.			
" Barducis	8	2	— 18				
" Croquan rouge	6	1	50 12				

Szállítási feltételek: Csomagolás és vasúthoz, szállításért csupán saját költségemet számítom A vételár 1/3-át előlegül beküldeni kérem, a fennmaradt részt utánvételezem. Név, posta és állomás világosan kiírandók. 100 frtot meghaladó megrendelésnél 10% árkedvezményt adok.

(282.)

Mikecz József

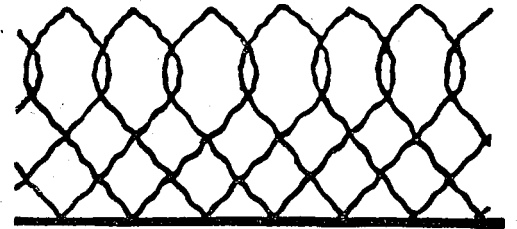
telep intéző.

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonát és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fennálltal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő es löher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegély-zetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törőlk. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (121.)

Clichéket árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, katalógusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusztrálásához rajz vagy fénykép után kittűnő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállit:

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 15.

az Ujvilág-utczával szemben.

Vidéki megrendelések is legnagyobb pontossággal és figyelemmel teljesítetnek. (4.)

Reményik Victor

vaskereskedés,

Kolozsvárt Főter.

Ajánlja nagy választéku raktárát mindennemű rudvasakban, vasgerendák, vas lemezek, fehér bádóg, aczélók, vas tengelyek, eke és ekerészleteit, lánc árúk, vas és réz sodrony, mindennemű kovácsolt gép- és sodronyszegkek, csavarárúk, fűzárúk, faárúk, különféle szerszámok, öntött vaskemenczék takaréktűzhelyek valamint mindennemű épület és butor-vasalásokban

Különös figyelmet fordítok a mezei gazdaság és kertészeten megkivántató legujabb és legjobbnak elismert vaskék, kukoricza morzsolók amerikai aczél villák, aczél árok, kapák, csákányok, kaszák és gereblyékre, melyek nyelezeve és kiélesítve kaphatók; továbbá mindennemű kerti fűrészek kerti ollok, olló és szemző kések, mindennemű **méhészeti eszközök és műlépét**, végül felhívom beces figyelmét dus választéku **konyhaberendezési és háztartási cikkeimre**, melyek közül ajálok különféle vajverő gépeket, fagyalt gép, zsemleszélő gép, husvágó gép, kávé és sódaráló gépeket, zománczozott vas és lemez edények, vasbutorok, mérlegek. hilelesített mérők és még sok itt fel nem sorolt hasznos árucikket. 258.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan a legelőnyösebb árakban teljesítetnek.

Kiváló tisztelettel Reményik Victor.

(261.)

Vető-magvakból

Luczerna,
Répamag,
Csomós ebir,
Francia perje fűmag.

Korán érő:
tavaszi búza,
duppai zab,
székely fengeri.

Gróf Teleki Arvéd úr

Faiskolai termékekből:
vadgesztenye,
kőrisfa,
tölgyesfák és csemeték,
fűzdugványok.

Magyar tenyész-bikákból

(264.)
több kiválóan fejlett példány.

drassói uradalmában,
u. p. **KONCZA.**

Nemesített őszibaraczk csemeték

a 15 legnemesebb fajtában kaphatók **Fr. Caspari és Társa** díjat nyert faiskolájában **Medgyesen** (N.-Küküllőmegye) 100 darabonként 35 frt árban.

(285.)

Kimerítő árjegyzék minden gyümölcsfajtaról ingyen és bérmentve kapható.

Eladó burgonya:

Tüllni kifli, Augusztá császárné, Erfurti júliusi, Erfurti Goldflocke fajokból eladók 100 kilonként loco Homoródi pályaudvar 10 korona 50 fillérért. — Homoród-Hévíz, Gróf Haller János. (284.)

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf. Alelnök CSAVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, SZÓNYI ZSIGMOND
TELEKI SÁNDOR gr.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

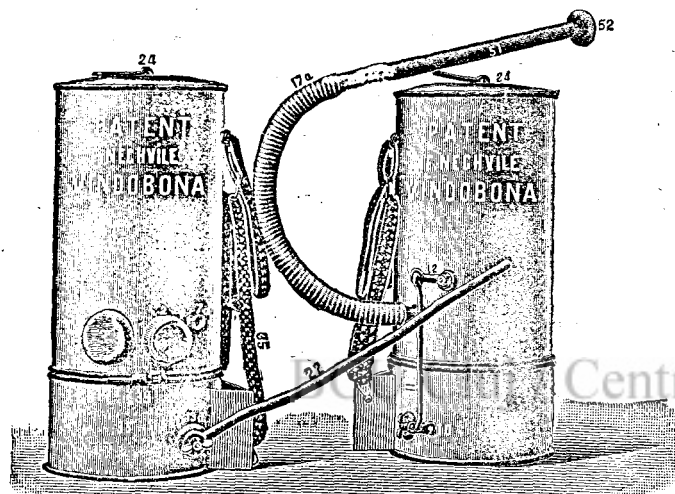
Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint a biztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának; az épület és átalány (pauschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett, mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten (József-körut 8.) és a vidéken létesített ügynökségek. (185.)

(271.)

A szőlő OIDIUM (lisztharmat) betegségének leküzdésére a

„VINDOBONA“

kénfúvó készülék a legjobb, aminek bizonyítéka a geissenheimi (Rajna mellett) gyümölcsészeti és borászati tanintézetben a „Torpille“, „La Rapide“, „Vulcan“, „Universal“ és „Vindobona“ kénfúvókkal végezett összehasonlító kísérletek eredményeképpen a „VINDOBONA“ kénfúvóról kinyilvánított szakvélemény:

„A készülék (Nechvile Ferencz »Vindobona«-ja) rendkívül könnyűsége dacára erős és tartós szerkezettel bír. Működése roppant könnyű, szinte játszva funkcionál. A legtakarékosabban működik.«

Kapható:

Oberth Frigyesnél MEDGYESEN,
vagy közvetlenül

Nechvile Ferencz

szőlőművelő eszközök, érczaru- és pinczegazdasági gépgyárában,

BÉCS, VI. Griesgasse 14. szám.

Szőlőművelők és mezőgazdák számára!

A szőlőtelepek befecskendezéséhez, valamint a gyümölcsfákat károsító rovarok, továbbá a szegecs

és tormáncs teljes kiirtásához

MAYFARTH Ph. és Társa-féle
szabadalmazott

Önműködő

ugy hordozható, mint
kocsira szerelt

„SYPHONIA“

fecskendői, a legjobbaknak bizonyultak, a melyek szivattyuzás nélkül a folyadékot önműködőleg a növényekre permetezik. Ezen fecskendőknek már sok ezerre menő példánya van alkalmazásban és számos elismerő bizonyítvány igazolja ezeknek elvitázhatlan kiválóságát minden más rendszerrel szemben.

A legjobb vetőgépek (229.)

Mayfart Ph. és társa legújabb szerkezetű

„AGRICOLA“

(Tolóvetőkerékrendszer) vetőgépei.

Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára, váltókerek nélkül, dombon avagy síkon a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki

A lehető legnagyobb munka-, idő- és pénz megtakarítást teszik lehetővé.

Különlegességeket széna- és szalma-prékek kézi használatra. Kukoricza-morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak.

Mayfarth Ph. és Társa

cs. és kir. szabadalmazott mezőgazdasági gépgyárak

BÉCS, II. Táborstrasse 71.

Kitüntetve több mint 400 arany, ezüst és bronzéremmel.

Kimerítő árjegyzékek és elismerő okiratok kíváratra ingyen küldetnek.

Képviselek és ismételadók alkalmaztatnak.

Szőlővessző-eladás.

Riparia portalis sima I. oszt. ezre 16 korona

„ „ „ „ II. „ „ 8 „

Csomagolás és vasutra szállításért ezre után 50 fillér számíttatik.

A megrendeléssel az ár egy harmadának beküldése kéretik

A város tanácsa MEDGYESEN.

Nagy-Küküllővármegye.

(280.)

Marcinkiewicz Ignác férfi ruha-szabó

KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150.)